

Parifanijos LITHUANIAN

Lithuanian Weekly
Lietuviu savaitraštis

Nr. 21 (146)

Londonas, 1950 m. gegužės 26 d.

IV METAI

„BROLIŠKOSE RESPUBLIKOSE“ VALYMAS BUJOJA

Estijoje prasidėjęs didžiųjų Kremliaus bernų valymas persimetė į Latviją ir Kareliją. Latvijoje iš kompartijos ir „valdžios“ viršūnių pašalinta visa eilė žymių Kremliaus bernų, tarp jų ir pats „prezidentas bolševikine terminologija — aukščiausios tarybos prezidiumo pirmininkas Kirchenšteinas. Jis dabar yra 70 metų amžiaus ir į „prezidentus“ rusų buvo ištemptas dėl kadaise turėtos su Leninu pažinties, bet Latvijos okupacijos metu komunistu nebuvo.

Karelijos „respublikoje“ valymas palietė min. pirm. Virolainen'ą jo pavaduotoją Sakkeus'ą ir kelis kompartijos sekretorius. „Broliškoje respublikose“ prasidėjęs valymas, kaip matyti, rita pabaltijū į pietus. Dėl to nebus staigmena, jei panašaus likimo susilauks ir lietuviškieji Kremliaus bernai, kartu su draugu Paleckiu priešaky.

NEGRIZO PAS CLEMENTIS'Ą

Komunistinės Čekoslovakijos atstovas prie JTO Dr. Hudek'as, ne mažam visų nustebeimui, atsistatydino iš savo pareigų ir paprašė prez. Trumaną leisti pasilikti Amerikoje, kaip politiniam emigrantui. Jis atsistatydinęs dėl to, kad pamatęs, jog Čekoslovakija jau nebesanti nepriklausoma valstybė. Hudek'as šiuose pareigose pakeitė Dr. Papanek'ą po to, kai pastarasis protestuodamas prieš komunistų 1948 m. įvykdytą perversmą, atsistatydino. Čekai emigrantai stebisi, kad Dr. Hudek'as tik dabar pamatęs tai, kas su Čekoslovakija prieš dvejus metus atsitiko. Jie mano, kad Dr. Hudek'as atsistatydino tik tada, kai gavo kvietimą grįžti į Čekoslovakiją ir kai pajuto, kad jau kojų padai svyla. Matydamas kas atsitiko su jo šefu, užs. reik. min. Clementis'u, pabugo grįžti.

LIETUVAITES PAVEIKSLAS

„Picture Post“, vienas didžiausių D. Britanijos iliustruotų žurnalų, šios savaitės viršelyje įdėjo tautiniais drabužiais pasirėdžiusios lietuvaite portretą, kuri taip paaiškino: „Šios mergaitės tėvas, Lietuvos kariuomenės majoras, rusų buvo ištremtas į Sibirą, kur vienoje koncentracijos stovyklų ir mirė. Mergaitė su motina paskutiniuosius penkis metus išgyveno DP stovyklose. Dabar jos motina, p. Liaudanskienė, su ja išvyksta į Ameriką. Mergaitė vežasi ir tautinį kostiumą, vienintelį daiktą, kurį pavyko pasiimti iš namų“.

Minėtam žurnalo numerį yra ir daugiau nuotraukų iš DP gyvenimo, taip jau ir platomas jų gyvenimo Vokietijoje aprašymas.

DP IR ATOMINE BOMBA

Vyriausias IRO direktorius J. D. Kingsley's, kalbėdamas išvietintų asmenų reikalais pareiškė, kad tų žmonių problema yra pavojingesnė, kaip atominė bomba. Jei nepajėgsime išvietintų asmenų klausimo išspręsti, tuomet toji bomba sprogs, sukeldama naujus sprogimus. Tas klausimas turi būti arba viso pasaulio arba tik vakarinės jū dalies išspręstas mūsų pačių ir taikos labui.

Tarptautinio bendradarbiavimo pagrindu turi būti surasta išvietintiems asmenims apsigyvenimo, gyvenamosios vietos keitimo ir darbo galimybių būdai. Reiktų užkirsti kelią tiems begėdiškiems kraštams, kurie tuos asmenis naudoja kaip įrankius savo politikai ar šaltajam karui vesti.

DIDELIS SPROGIMAS TIES NAUJORKU

Gegužės 21 d. netoli Naujorko esančiam Amboy uoste įvyko didelis sprogimas. Sprogo keturi baidokai su municija, skirta Pakistanui, viso apie 600 tonų minų ir kitų sprogmenų. Žuvo 26 asmenys ir apie 400 sužeista. Mylios spinduliu aplink įvykio vietą išbūrėjo langai. Nuostoliai siekia apie 20 milij. dolerių. Įvykis tiriamas.

Auksas Paryžiaus rinkoje tebevinga. Dabar jo lydinio kilogramas kainuoja 447.000 frankų, šių metų pradžioje kainavo 542.000, o 1948 metais — 750.000. Pigimo priežastis — padidėjusi aukso pasiūla ir sumažėjusi paklausa tuose kraštuose, kur buvo didžiausias jo poreikavimas: Kinija ir kai kurie Afrikos kraštai.

BERLYNAS PRIEŠ SEKMINES

(MŪSŲ BERLYNO KORESPONDENTO PRANEŠIMAS)

Ar Stalino ar Lenino alėjoj, Dimitrovo, Bersarino ar Rozos Luksenburg, ar kurioj nors vokiško vardo nuošalesnėj gatvė — knygynų languos „boluojančios vienišos burės“ skendi... dulkių sukūriuose, pusdykės kainos „naujųjų gyvenimų“ milijonai puslapių gelsta rankų neliečiami. O šalia jų sočiais veidais ir enkavedistų žvilgsniais, barzdas ir ūsus pašiaušę, „vadų“ portretai, įbedę akis į priešaky esančius HO (Handels-Organisation) priklausančius kooperatyvus, restoranus, baldų krautuves, kėpyklas, kurių languose išdėstyti „spartulių viršnorminiai laimėjimai“. Ir čia, anot Vilniaus radijo, „visko yra“. Darbininkas, gavęs už darbo valandą virš markės, namuose gali palikti visas maisto korteles (alkis matuojamas dekadomis suskirstytomis šešių rūšių maisto kortelėmis), už keturių dienų uždarbį gali nusipirkti visą svarą sviesto. Jei „nedirbą“ sluogsniai per paskutinius 5 metus sviesto skonį pamiršo, tai Sekminėms visgi už 3 markes silkų svarą, su kalnu žvynų, gali nusipirkti. Derėtis nė nemanyk, nieko nepadės ir funkcionieriaus liūdydas: su tokiu liūdydu prekes gausi tik specialiai įrengtose krautuose, kur prekės parduodamos karo meto kainomis.

Nepaisydami teikiamų „patogumų“ ir akį viliojančių akrobatiškai išrikiuotų sieksinių skaičių apie pasiektus laimėjimus, palikę prievarta puošiamus langus gėrėtis sidabriniais ir aukštiniais antpečiais dėvintiems komsomolo vadams, nuskurę gyventojai mariomis liūliuoja į ten, kur už „čia baigiasi demokratinis sektorius“ iškabų juos sutinka kad ir

You are entering British sector užrašai. Čia, kaip ir visur sektorių pasieniuose, tarp tūkstančių, iškeitusių valiutų keitimo kontoroj 7 „demokratinės“ markės į vieną „spekuliacinę“, atrasi iš Potsdamo Frau Mueller, kuri ne vien sau pigiau ir geresnę prekę randa, bet net ir „katiuša“, kokio nors karininko žmona, bus įbrukus jai kelias markes apelsinui ar baltinių apvarams gumos galui parvežti.

Jei tai būtų Potsdamer Platz, tai nuo čia, palikus visa gerkle siūlančius prekes pardavėjus, tik kelios varsnos iki

Tiergarteno. Veltui čia ieškotume „C.D.“ raidėmis žymėtų diplomatinio korpo prabangių automobilių, kurie prieš karą eilėmis išsėdavo alėjų paunksmy. Neliko išlepinto etiketo kupinų pasiuntinybių, nėra nė pačių alėjų. Pro naujai sodintų medelių viršūnes stiepiasi pavasario saulė pasikaitinti paminklai — invalidai: vienas ant vienos kojos, kitas be vienos ar abiejų rankų, kiti — nuskilusiu pakaušiu ar persauta krūtine — lyg koks šių dienų vokiečių tautos veidrodis. Maža ką į Tiergarteną vylioja, nebent koks komsomolas atslenka ant paminklo nugaros užtepti „Go home“ — vakariečiams Sekminių baubą. Bet, ana, ten, kur kavinėse vakar dienos spekuliantas narpsto egzistencializmo mazgus, kur vėlą naktį į klausimą „What are you doing here?“ atsakoma „Looking for love business“, kur paryčių ties Vilnium ar Valkininkais palydėjęs kojas invalidas, šliauždamas renka nuorūkas — ten,

Kurfuerstendamme, kunkuliais maišosi visų sektorių ir zonų, Rytų ir Vakarų bloko gyventojų atstovai. Ten, jei proga lemtų, galima išgirsti tarsena, nors ir apygergdė, lietuviška

„Joške, nuovada!“ perspėjimą. Kad ausis neklydo, patvirtins sektorių radijo stotys tiesiog pabrėždamos, jog „racijos“ metu suimtųjų tarpe yra lietuvių. Kitą dieną greitojo teismo teisiamas spekuliantas Icikas Šmuliovičius pripažįsta esąs... lietuvis.

Be šių „tautinių sąmoningų tautiečių“, likimo audros prie Berlyno griuvėsių pribloškė geras nenkias saujas iš įvairių Lietuvos kampų kilusių lietuvių. Ar ilgai jiems teks Sekminėms Grunewaldo berželiais, kurie kaip vandens lašas panašūs į Nemuno krantų svyrūnėlius, kukliai kaisyti savo butų adverijas — sunku pasakyti.

Berlynas, 1950.5.20

Vainora

SAVAITĖS IVYKIAI

KILKIŲ IR ŠPROTŲ LAIVYNAS

Pereitos savaitės gale ne maža staigmena buvo 31 Sovietų žvejų laivo pasirodymas Lamanšo kanale. Jie plaukė vieno didelio laivo lydimi, kuris tarnavo ir kaip kuru aprūpinimo bazė kelionėje. Dvi dienas šitas laivynas laikėsi Britų teritoriniuose vandenyse ir buvo sustojęs netoli kranto dviejuose vietose. Britų muitinės valdininkams aplankius šito „laivyno bazę“, pranešta, kad laivai plaukia į Juodąją jūrą kilkių ir šprotų žvejoti. Toks aiškinimas pasirodė nepatikimas, nes „šprotinis laivynas“ rodėsi kaip tik prieš pat prasidedančius Britų, Prancūzų ir Olandų jūros laivyno manevrus Biskajos įlankoje, pro kurią jis turėjo praplaukti. Dėl to spaudoje pasirodė spėliojimų, kad rusų laivai turi ir kitokios „žvejybos“ tikslus. „News of the World“ laikraštis lordas Vansittart'as pažymėjo, kad tokios masės žvejų laivų kelionė yra nebūtas atsitikimas ir kad ji turi turėti spec-

cialius tikslus. Aiškinimas, kad laivai plaukia į Juodąją jūrą žvejoti, iškelia kelis klausimus — rašė jis: ar pritrūko žuvų šiaurėje; ar jų daugiau Juodojo jūroje, kuri iki šiol jomis nebuvo garsi; jei reikalinga papildomų žvejų laivų Juodojo jūroje, tai ar jų nėra vietoje.

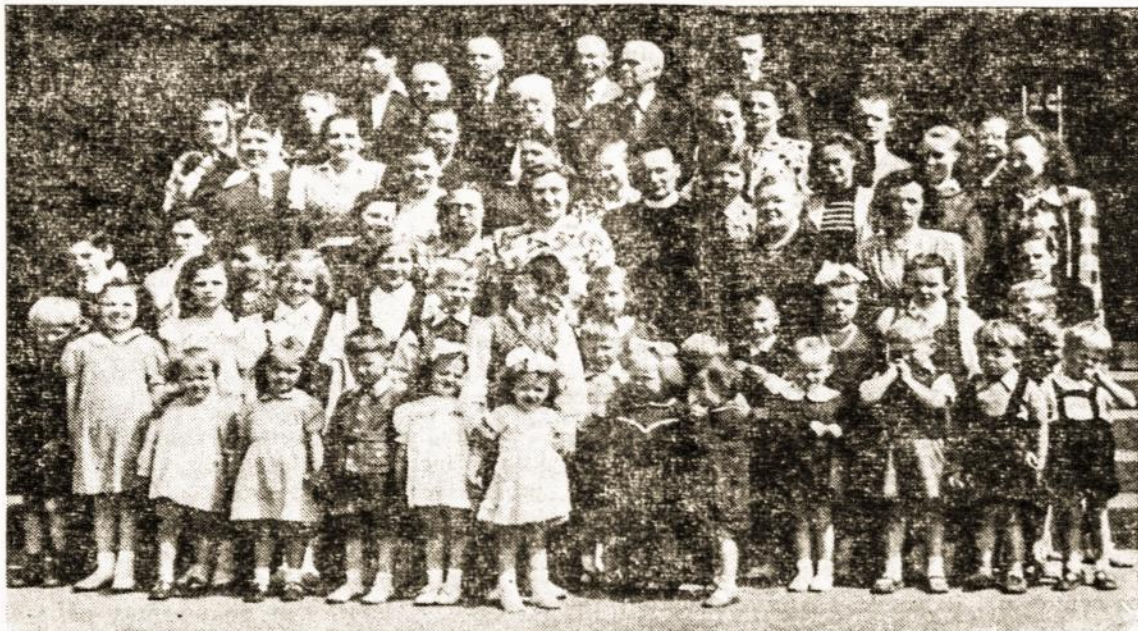
Ką būt sakę rusai, jei panašią vilkstinę būtų britai suruošę į jų vandenį? Autorius mano, kad šituo žygiu rusai norėjo šaltojo karo sumetimais britus paprovokuoti.

„Kilkių laivynas“ nuplaukė toliau ir, kaip laivyno manevruose dalyvauja spaudos atstovai pranešė, jis manevrų srityje nebuvo pastebėtas.

12 MINISTERIŲ ĮSTEIGĖ KOMITETĄ

Pereitą šeštadienį Londone pasibaigusi 12 Atlanto pakta pasirašiusių valstybių užs. reik. ministerių konferencija nutarė įsteigti nuolatinį komitetą iš visų Atlanto pakta pasirašiusių (Tęsinys 6 puslapy)

DBLS Alsager'io skyriaus mokyklos mokiniai ir jų tėvai su mokytoja B. Jacevičienė, Stovyklos Welfare Miss G. E. Hughes, kun. B. Pacevičium ir skyriaus pirmininke O. Kairiūkštienė per Motinos Dienos minėjimą.

Trygvė Lie, Jungtinių Tautų Organizacijos generalinis sekretorius, pereitą savaitę Maskvoje tarėsi su Sovietų Rusijos vadais. Po pasitarimų spaudos atstovams pareiškė, kad kalbėjėsis bendrais tarptautinės būklės klausimais, apie komunistinės Kinijos atstovavimą JTO, šaltąjį karą, atominės energijos kontrolę ir kitais klausimais. Pasitarimų vaisius galima busią tik po 2—3 mėnesių įvertinti. Grįždamas iš Maskvos p. Lie buvo sustojęs Paryžiuje, kuš tarėsi su min. pirm. Bidault'u ir užs. reik. min. Schuman'u, o Londone — su min. pirm. Attlee ir užs. reik. min. Bevin'u. Iš Londono p. Lie vyksta į Naujorką.

BERLYNAS PASIRUOSE SEKMINEMS

Šaltasis karas Berlyne, ryšium su ten šaukiamu vokiečių komunistinio jaunimo sąlėkiu, vėl padidėjo. Ryt. Vokietijos liaudies policijos vadovybė paskelbė, kad visi keliai, vedą į Berlyną, nuo geg. 25 iki 31 d. bus panaudoti jaunimo transportavimui, dėl to judėjimas iš vakarinių zonų į Berlyną turės eiti aplinkiniais keliais. Trys vakariniai Berlyno komendantai kreipėsi į rusų zonos komendantą, kad jis patikrintų, jog keturių okupacinių vadovybių susitarimo nuostatai dėl laisvo susisiekimo su Berlynu per Sekmines nebus sutrikdyti. Rusų komendantas į šį kreipimąsi dar neatsiliepė. Tuo tarpu, kaip aiškėja, vakarų komendantai nenori liaudies policijos potvarkiams paklusti, nes nepripažįsta ryt. Vokietijos valdžios ir susisiekimo reikalais laiko atsakingus tik rusus.

Vakarinio Berlyno burmistras, prof. Reuter'is per radiją kreipėsi į rusų zonos gyventojus, įspėdamas juos per ateinančias 7 dienas jaunimą laikyti namuose, kad jis nenukentėtų per ruošiamą Sekminėse jaunimo sąlėkį. Jis įspėjo ir komunistinius vadus, kad nemėgintų brautis į vak. Berlyną, nes tokiems atsitikimams esą pasiruošta.

Iš Vakarinio Berlyno policijos pranešimo aiškėja, kad be kitų pasiruošimų, esanti įrengta ir speciali stovykla, kurioje bus uždaryti tie, kurie į vakarinį Berlyną įsibrovę mėgins triukšmą kelti, ar rimtį drumsti. Jei triukšmadarių stovyklai nebus, tai stovykla galės pasinaudoti ir tie ryt. Vokietijos jaunuoliai, kurie sąlėkį išnaudos tam, kad galėtų iš rusų zonos pasprukti.

LIETUVIS VYSKUPAS KVIEČIA KOVON

Vyskupas V. Brizgys laiške į Venezuelos lietuvių, be kitko, rašo: „Jau visi pradeda suprasti, kad šiandieninė žmonijos tragedija išsprendžiama ir pašalinama ne šaltu žudančiu ginklu, o tik dvasine kova, kova tarp tikėjimo ir bedievybės. Ji šiandien vyksta visame pasaulyje. Visur, kur tik esame, turime toje kovoje aktyviai dalyvauti“.

DARBO PARTIJOS KONFERENCIJA

Dorkinge įvyko slapta D. Britanijos Darbo partijos vadovybės, vyriausybės narių ir Profesinės sąjungos vadovų konferencija. Manoma, kad ji svarstė naują partijos programą, kuria Darbo partija vadovausis per parlamento rinkimus, kurie, kaip spėjama, bus ši rudenį.

Britų šeimos kraštų konferencija Sidney, Australijoje, baigėsi. Ji svarstė pietų rytų Afrikos kraštams pagalbos klausimą, kad galėtų jie gintis nuo komunistinės grėsmės ir tam tikslui numatė paskirti 8 milijonus svarų.

APIE PASAULIO LIETUVYBĖS CENTRUS

Kai 1883 metais pasirodė Basanavičiaus „Aušra“, ji tada buvo vienintelis lietuviškas laikraštis pasaulyje. Bet kai pirmiesiems taurinės ir valstybinės sąmonės diegams prabrėžus, 1886 metais suskambėjo Kudirkos „Varpas“, greit jis nebebuvo vienintelis periodinis lietuviškas žodis pasaulyje. Tuo pat metu ar netrukus ėmė rasti daugiau spaudos, leidžiamos ar Prūsų Lietuvoje ar Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Įdomus istorinis pasikartojimas: — pirmuosius moderninės lietuviybės žadinimo šauklus likimas privertė prakalbėti už ribų tos lietuvių tautos dalies, kuri buvo rusų priespaudoje; po 60—70 metų toks pat likimas Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo šaukliais pavertė jau gausybę laikraščių visame pasaulyje, išeinančių už ribų tos lietuvių tautos dalies, kuri vėl pateko į žmogžudišką ir tautžudišką, taigi, genocidišką tų pačių rusų priespaudą. Bet yra ir mažas skirtumas... Anuomet knygnešiai lietuvišką žodį gabeno į Lietuvą, kur buvo neduodama „anei rašto, anei druko“. Šiandien tas žodis ten negali būti pro geležinę uždangą nugabenamas, bet už tat lietuvių laisvės kovotojai miškuose išleidžia nors kuklią, tačiau narsią ir kovingą spaudą.

Mums, esantiems laisvės kovų užuovėjoje, lietuviškoji spauda kaip niekad pasidarė viena svarbiausių priemonių laisvės kovai remti ir stačiai vienintelė jungtis lietuvių išlaikyti ir

mūsų dvasinėms bei politinėms pastangoms suderinti šiuo, tokio, dar niekad istorijoje nebuvusio, lietuvių tautos išblaškymo tragiškuoju laikotarpiu. Kiekvienas lietuvis laikrastininkas su šilima širdyje gali prisiminti, kad seną lietuvių tautą daugiausia spauda paaukė ir prikėlė naujam, laisvam gyvenimui. Su virpesiu širdyje jisai turi pajusti, kad ta pati spauda vėl tapo brangiausia mūsų dvasinės gimimybės reikėja ir kad vėl ji daugiausia sutelks mūsų pastangas, išlaikys aktyvią tautinę sielą ir degins amžiną Lietuvos vaikų troškulį vėl sugrįžti į laisvą tėvynę.

Todėl lietuviškąją patriotinę spaudą aš laikyčiau svarbiausiu, galingiausiu ir svarbiausiu lietuviybės „centru“ pasaulyje. Tiksliau — tąja jėga, kuri sutelkia ir sukuria tikruosius ir dinamiškuosius lietuviybės centrus. Toje vietoje, kur pasirodys ir išsilaikys geri lietuviški laikraščiai ir knygų leidyklos, o tai reiškia, kad drauge su tuo ten yra sąmoningų, atkaklių ir pasiaukojančių lietuvių idealistų, — bus aiškus įrodymas, kad toje vietoje jau yra didesnis ar mažesnis lietuviybės centras. Jo stiprumas, be abejonės, toli gražu gali nepriklausyti nuo ten esančio fizinio lietuvių skaičiaus gausumo. „Gera įsikūrę“ materialistai, nors ir gausūs, bet netekę kovingumo dvasios, be valstybinės, o kai kada jau ir be tautinės sąmonės mūsų kraujo lūdienį šešėliai, — nereiškia jokio lietuviybės centro...

Bronys Raila

DĖL SOCIALINĖS GLOBOS

DBL S-gos įstatuose, tarp kitų tikslų pažymėta ir socialinė narių globa. Nežinau kaip į šį reikalą. S-gos C. Valdyba žiūri, bet man atrodo, jis yra apleistas. Jei anksčiau, vos į Angliją atvykus, ar tik metus pagyvenus, buvo labai svarbūs tie įvairūs S-gos raštai ar apsilankymai Darbo Ministerijos ar kitose įstaigose ginant įvairius mūsų reikalus, tai šiuo metu jie jau nebeturi didesnės reikšmės: visi pramokome šiek tiek angliškai, dėl to daugiau ar mažiau galime patys savo reikalus ginti; antra vertus, beveik visi buvę neišskumai jau yra išaiškėję ir tik beliko vienas svarbesnis darbas atlikti atsipalaiduoti nuo darbo prievolės, todėl tektų susikonsultuoti įvairiomis daugiau vidinio pobūdžio problemomis, kurių čia vieną paminėsiu — daugiavaikių šeimų socialinė globa.

Sutinku, kad tai yra ne didžiausia problema, kurios išsprendimas mažai teprisidėtų prie visos bendruomenės gerbūvio pagerinimo, bet, didėjant šeimų skaičiui, šis reikalas darosi vis aktualesnis, o kita vertus tam tikra prasme pereina į visuotinumą.

Žvilgtelėkime į faktus: žinau ne mažai mūsų buvusių žinomų kultūrinio ir sportinio gyvenimo veikėjų, kurie dėl gausios šeimos visą savo laiką turi skirti jos aprūpinimui, dirbti viršvalandžius, ar net kai kuriais atvejais, 7 dienas savaitėje. Suprantama, jog jiems nebelineka nei laiko, nei energijos kitiems reikalams. Šitos priežastys, baidančiai veikia ir atstumia jaunimą šeimas

kurti, o sukūrusius — sulaiko nuo gausesnės šeimos turėjimo, nuo ko nukentčia mūsų prieauglis. Ir negi reikia kalbėti kokia materialinė būklė yra 3 ar 4 vaikais šeimos, besiremiančios tėvo uždirbamais 6 ar 7 svarais. Kai kuriais atvejais šis uždavimas siekia 5 su puse svarų.

Reikėtų kas nors daryti šiai būklei pataisyti. Kai kuriose kolonijose, pav. Coventry yra įsteigtos savišalpos draugijos, bet jos kaip vietinio pobūdžio, neišsprendžia visos problemos, o tuo tarpu tokių draugijų kūrimas visose didesnėse kolonijose šio klausimo neišsprendžia, nes dažniais atvejais, tokios gausios šeimos gyvena atskirai nuo kolonijų, todėl jos liktų ir toliau be paramos. Manysčiau, iniciatyvos šiuo reikalu turėtų imtis DBL S-gos Centras, panaudodamas tam tikrą % dabartinio nario mokesčio, arba iš viso aptarus tą klausimą visuotiniame atstovų suvažiavime, padidinti nario mokesčių vienu, ar dviem penais.

Šio reikalo sutvarkymas atneštų didelių vaisių: pagausėtų prieauglis, padidėtų naujų šeimų skaičius, nemaža mūsų tautiečių galėtų vėl įsijungti į visuomeninį gyvenimą ir nušluostytų ne vieną ašarą riedančią per motinos veidą nuo rūpesčių naktimis neužmieganč.

Mes tik vieną kitą peną pridėję, atliktume didelį darbą. Kas žino, gal ne vienas mūsų rytoj būtų tokios paramos reikalingas. Pagalvokime.

V. Steponavičius

GENOCIDAS BALTIJO VALSTYBĖSE

Sovietų naikintuvų atliktas Amerikos lėktuvo, su dešimtimi neginkluotų lakūnų virš Baltijo jūros numušimas, atkreipė dėmesį į trijų Baltijo valstybių tragediją, kurių žemė dabar Sovietų karine baze vėrčiama. Amerikos Aukštojo komisaro Berlyne Informacinės Tarnybos žiniomis, iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos, šių ne slaviškų kraštų, vykdomi dideli ištrėmimai. Baltijo tautų žmonės dešimtimis tūkstančių tremiami arba į Sibiro vergų stovyklas, arba išblaškomi Sovietų Sąjungos gilumoje, o jų žemė namai ir turtas atiduodamas atgabentiems rusams.

Gana patikimais duomenimis, ištrėmtųjų masė sudaro: nuo 800.000 iki 1 milijono lietuvių, iš nepilnų 3.000.000 bendrojo jų skaičiaus; 500.000 latvių, iš arti 2.000.000 bendrojo jų skaičiaus; ir per 200.000 estų, iš bendro 1.500.000 skaičiaus.

Daugumas tremiamųjų ištrėmta per valandą, nuo trėmimo paskelbimo ir leista jiems tik tiek daiktų pasiimti, kiek gali panešti.

Tų trėmimų tikslas aiškus. Trėmimais siekiama pašalinti iš naujųjų sovietų bazių nepatinkamus ir nepatenkintus gyventojus ir pakeisti juos ištikima rusams žmonių mase, kuri noriai kovos atsidėkodama už jiems atiduotus, o iš kitų pagrobtus turtus.

Tai yra aiškus genocido reiškinys, toks, koks buvo nacių vykdomas. Dėl tokio masinio gyventojų naikinimo Baltijo valstybių atstovų skundai seniai įteikti JTO, kuri genocidą pasmerkė, kaip tarptautinį nusikaltimą.

Vienintelis atsakymas į tuos kaltinimus — neįjauki tyla. Amerikiečių lėktuvo tragedija virš Baltijo gali duoti naują akstiną pasauliui akyliau pažvelgti į sovietų veiksmus tuose kraštuose.

„The New York Times“ 1950 m. balandžio 25 d. numerio įžanginis.

KAS dar nespėjo įsigyti loterijos bilietą, vėliausias laikas dabar tai padaryti. Bilieto kaina 6 penai. Galima gauti skyriuose arba Centre.

LOTERIJA. Bilietų platinimas baigiamas.

Paskubėkit bilietais apsirūpinti.

PAVOGTI K. ČAPEK DOKUMENTAI

Trečią valandą ryto įgulos sargybos būstinėje suskambėjo telefonas.

— Kalba generalinio štabo pulkininkas Hampelis. Tuojau atsiųskit porą karo policininkų. Praneškite pulk. leit. Vrazeliui. Jį rasite karinės žvalgybos departamente. Taip žinoma. Ach, tai nieko bendra neturi su jumis. Taip, dabar, šiuo momentu. Taip automobiliu. Bet tik skubiai...

Ir kalbėtojas išjungė.

Į įvykio vietą buvo geras kelio galas. Po valandos žvalgybos viršininkas Vrazelis buvo vietoje. Jį sutiko vidutinio amžiaus civiliais drabužiais apsirengęs, labai išsigandusio veido, vyras.

— Prašau sėstis. Prakeiktai sargdinantis reikalas. Pats velnias man jį surengė, — keikėsi pulk. Hampelis.

— Štai ką galiu papasakoti. Užvakar generalinio štabo viršininkas padavė man kai kuriuos dokumentus ir pasakė — Hampeli, jūs geriau jais naudokitės namie. Juo mažiau žmonių žinos apie tai, juo geriau. Darbui atlikti galite paimti keletą dienų atostogų. Bet turėkit šaltą galvosena ir būkit atsargūs.

— Kas per dokumentai buvo? — pertraukė pulkininką Vrazelis.

— Iš tikrųjų jie priklausė C. sekcijai.

— Ach, — pastebėjo Vrazelis ir jo veidas pradėjo darytis be galo rimtas. — Tęskit.

— Toliau buvo taip. Vakare šį darbą dirbau visą dieną. Artėjant vakarui pradėjau galvoti kur aš turėsiu dokumentus paslėpti nakčiai. Į paprastą stalčių jų nedėsi, o nedegamos spintos neturėjau. Be to, jei kas nors sužinotų, kad dokumentai yra mano rankose, galėtų

PRANCŪZIJA IR EUROPOS SAJUNGA

Vis stiprėjant tautų bendradarbiavimo bandymams, Prancūzijos vaidmuo Europoje darosi labai įdomus. Savotiškos gyvenimo sąlygos stūmė nuo seno tą kraštą į atsiskyrimą. Prancūzija gamina savo žemėje ar imperijoje daugumą gaminių: ji gali gyventi be kitų tautų, išskyrus žibalo ir šviesiųjų metalų bei gumos išvežimą. Ji nuo senai turi per daug geležies ir per mažą anglies tai geležiai apdirbti. Prieš šį karą ji iškasdavo kasmet po 50 milijonų tonų anglies ir išveždavo po 20 milijonų. Anglies trūkumas neleidžia tinkamai vystyti pramonės ir sukelia daug nenormalumų.

Visos kitos gamybos sąlygos taip pat nepalankios. Prancūzų pramonė yra individualistinė: daug smulkių įmonių, šeimyninio amatininkiško pobūdžio, mažą didelių fabrikų. Ta pramonė yra šiek tiek pasenusi, susidėvėjusi per karą ir nepakankamai greitai atnaujinama. Jos gamyba yra neekonomiška ir brangi, juo labiau, kad joje trūksta standartizacijos.

Prancūzijoje taip pat yra gerai susiorganizuoti darbininkai, galinti išreikalauti tinkamus atlyginimus, kurie slepia pramonę. Didžiausią darbo konfederacijai (CGT) esant komunistų įtakoje, medžiaginiai išskaičiavimai lengvai susiriša su politiniais, įvesdami į darbą daug netvarkos.

Tų sąlygų įtakoje Prancūzijos gaminių kainos yra aukštos. Jas padidina dar mokesčiai ir didelis tarpininkų skaičius. Dabartiniu metu Prancūzija turi sunkumų išvežti savo kraštui būdingas prekes, kaip vynas, smulkiosios pramonės gaminiai, kvėpalai, žaislai. Sunkėjant gyvenimui visose kraštuose, prabangos dalykai yra sunkiau parduodami. Bet tų aukštų kainų dėka, kiti kraštai gali su pelnu Prancūzijoje savo gaminius parduoti. Prieš karą Prancūzija turėjo gintis prieš stambiąją užsienio pramonę, net ir prieš jo žemės gaminius.

Taigi Prancūzija, kaip ir Jungtinės Valstybės, yra linkusi atsiriboti nuo kitų kraštų muitais ir palaikyti savo viduje aukštas kainas bei aukštą pragyvenimo lygį.

Ir dabar būklė nėra daug pasikeitusi. Per karą kraštas buvo smarkiai sugriautas, išsemtas. Bet jo atstatymas vyko gana greitai. Pagal vyriausybės priimtą Monnet planą Prancūzija turėjo, stambių investicijų dėka, pagrindinai pertvarkyti savo gamybą ir ją įgalinti konkuruoti su užsieniu. Dėl biudžeto sunkumų pramonės skiriamos sumos buvo vis mažėjančios. Bet pasiektieji vaisiai nėra blogi: Prancūzijos gamyba yra šiuo metu penktadaliu didesnė už prieškarinę. Taip pat daug pažangos padaryta žemės ūkyje. Visų gaminių kiekis tapo pakankamas. Jau imama bijoti pieno pertekliaus ir vyriausybė turi daug rūpesčių su cukrumi: norint palaikyti dabartinį gamybos lygį, tenka jo dalį perdirbti į brangiai kainuojantį alkoholį. Bet produktų kainos tebėra aukštos. Paryžiuje danai, čekai, slovakai, suomiai gali pardavinėti savo sūrį ir sviestą.

Pramonės gaminių kainos irgi yra aukštos. Gamybos sąlygos nėra pagerėjusios. Nepakankamai smarki standartizacija nepakelė tinkamaj darbo našumo. Prancūzijoje, kaip daugumai kraštų, tiesioginė gamyboj dirbančių žmonių skaičius nuolat mažėja. Pirmąsias medžiagas

1906 metais gamino 53% žmonių, dabar tik 38%. Kartu padidėjo perdirbimo pramonėje dirbančių žmonių skaičius nuo 32% iki 37% ir inteligentinėse srityse nuo 15% iki 25%. Anglijoje ir Jungtinėse Valstybėse šis kitimas yra dar svarbesnis, bet pagal gamybos pajėgumą, jis Prancūzijoje yra laikomas per greitais. Viso to dėka, gamyba tampa vis labiau apskunkinta.

Dabartiniu metu dvi priešingos kryptys, santykiuose su kitomis tautomis visada buvusios ryškios, dar labiau paaiškėjo. Savo brangiai gamybai apginti būtų reikalinga griežtai atskirti nuo kitų valstybių muitų pagalba. Taip visada prancūzų ir buvo daroma. Bet iš antros pusės, Prancūzija linksta į kuo didžiausią bendradarbiavimą su kitais kraštais. Greta veikiančių tarptautinių išpareigojimų prekybos lengvinimo srityje, Prancūzija vis artimiau siejasi su Benelukso, belaukiant ekonominės sąjungos su Italija vykdymo.

Prancūzija taip pat kuo karščiau remia Europinį Judėjimą, kurs, kada nors įgyvendintas, priverstų žemyną, arba bent laisvąją jo dalį prie ekonominių sienų panaikinimo.

Su tuo klausimu kyla naujas nerimas. Prancūzija pagreitino Europinio Judėjimo įgyvendinimą. Bet tuo metu Vokietija tebuvo laikoma nuošaliai. Apie jos vaidmenį — Europos gyvenime dar nebuvo viešai kalbama. Dabar Vokietija galbūt įeis į Europos Tarybą. Jos ekonomika, nežiūrint daugiau kaip pusantro milijono bedarbių, yra stipri ir jau ima kovoti dėl rinkų. Ji reikalauja teisės gaminti po 15 milijonų tonų pieno per metus. Tas plienas bus perdirbtas į mašinas, kuriomis bus užverstos Europos rinkos, nebent jo dalis greitai būtų perdirbta tankams.

Europos unija, kuriai prancūzai daugiausia yra padarę, pradeda juos gąsdinti dar prieš jos įgyvendinimą. Panaikinus ar žymiai sumažinus muitus, net Anglija, nežiūrint savo pramonės atnaujinimo per karą ir po jo, negalėtų atsilaukiyti prieš vokiečių gaminius. Juo blogiau būtų su Prancūzija, kur gamybos sąlygos yra sunkesnės. Jai yra daug patogiau pasilikti atsiskyrime ir gintis muitų sienomis.

Iš visų didžiųjų valstybių ekonominėje unijoje daugiausia laimėtų vokiečiai, turį daug anglies, naują pramonę, gerų specialistų ir neaukštą pragyvenimo lygį. Jų visa laimė priklausys nuo rinkų suradimo. Normaliomis sąlygomis joks kraštas negali konkuruoti su jais.

Anglija ir Prancūzija atsiduria vis nepatogesnėje padėtyje. Galvojant apie bendro apsigynimo planus, yra neišvengiama leisti laisvai atstatyti vokiečių pramonę. Bet karinis bendradarbiavimas yra ankštai susijęs su ekonominiu, kurs reiškia muitų sušvelninimą ir iš jo kylančių pavojų. Viskas priklausys nuo Prancūzijos nusistatymo tuo atžvilgiu.

L. Kvietinskas

ATOSTOGAS PRALEISTI PATARTINA

BLACKPOOLYJE

Maistas ir nakvynė dienai dvylika ir pusė šilingo. Būtina iš anksto užsisakyti.

Kreiptis adresu:

L. Živatkauskas, 62, Holmfild Road, Blackpool, N.S.

— Kur jūs buvote tuo metu, kada dokumentus dėjote į dėžutę?

— Čia, prie šito stalo.

— O kur dėžutė buvo?

— Aš sėdėjau čia, o dėžutė buvo prieš mane. Vrazelis žvilgtelėjo per langą į lauką. Priešaky, ryto pilkoj sambrėškoj, matėsi pilkai raudona vila.

— Kas ten gyvena? — paklausė staiga pagyvėjęs Vrazelis.

— Prakeikimas! Aš apie tai niekad ir nepagalvojau. O taip, ten gyvena kažkoks žydas, banko direktorius, ar kas panašaus. Prakeiktai supainioti dalykai, bet dabar aš viską pramatau. Mielas, Vrazeli, rodos mes būsim radę paslapčiai išrūti siūlo galą.

— Norėčiau apžiūrėti maisto sandėliuką, — pareiškė seklys išsisukinėdamas atsakyti į pulkininko klausimą.

— Tad eikim. Štai ir atėjom. Dėžutė buvo ant viršutinės lentynos. Verinka, ko tu spokasai. Eitum ant salkų, ar kitur, — suuzgė virtuvėj bedirbančiai tarnaitė.

Seklys, nusimovęs pirštines, metėsi prie aukšto adaro lango.

— Atplėštas — kaltu, — pastebėjo. — Lango rėmas iš minkšto medžio. Taip, jį galėtų kiekvienas mokins atidaryti suskaldydamas.

— Ką ir galvoja žmonės, dirbdami tokius supuvusius langus, — unkštė nustebintas pulkininkas.

Lauke už tvoros vaikščiojo du kariškiai.

— Tai karo policija? — paklausė pulkininkas.

— Teisingai.

— Dabar norėčiau apžiūrėti lauką. Šiuo atveju, būdamas tamtos vietos, likčiau namie iki ankstyvesnio aptvarkymo.

— Ach, žinoma, — sutiko pulkininkas, — bet kodėl?

— Taip, kad reikalui esant, visada būtumėt po ranka. Šie du kariškiai taip pat, žinoma, tiks.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

NORI APRUSINTI IR PASTATUS

Šiuo metu bolševikai, minėdami Lietuvos okupacijos dešimtmečio sukaktį, nutarė visais galimais būdais ją atžymėti. Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje ir kituose Lietuvos miestuose būsią suruošta visa eilė pramogų. Prie Valstybės teatro rūmų Kaune, kuriuose prieš 10 metų buvo suvaidinta „liaudies seimo“ komedija, būsianti įmūryta paminklinė lenta, pažymint kad čia „posėdžiavo liaudies seimas“.

Tai visai nereikalingos pastangos, nes visos „paminklinės lentos“ atsidurs šiukšlyne.

PASAKOS APIE NAUJUS ŽVĖRIS

I Lietuvą iš Rusijos gabenami ne tikai mongolai, rusai ir kitų tautybių žmonės, bet ir įvairūs žvėrys. Jiems čia jau esą įsteigta 13 rezervatų, kuriuose jie esą ypatingai globojami.

Pasakos bolševikiškų laikraščių, bet ne faktai. Yra atvirksčiai. Neringoje likę du gyvi elniai ruskių buvo sugauti ir „padovanoti“ Leningrado zoologijos sodui.

BOLŠEVIKIŠKŲ LAIKRAŠČIŲ PERYKLA

„Tiesos“ laikraščio redakcija Vilniuje pasistatė naujus rūmus, kuriuose bolševikų „viešpatiai“ įsiruosė savo reikalams moderniškas patalpas redakcijai ir sau. Čia telpančios dar ir kelios kitų laikraščių redakcijos.

Ne visos „kultūros įstaigos“ lietuviškieji Maskvos bernai šitam lizde išvardino. Komunistinio laikraščio redakcija negali apsieiti be enkavedė skyriaus, kuris „laiskų skyriaus“ vardu maskuojamas. Kodėl apie šią „įstaigą“ nutylėjo?

KALBOS SKILTELĖ

VEDA J. PARAUSVYS

Klaus. Prašau Tamstos ar prašau Tamstą?

Ats. Geriau čia vartoti galininką, ne kilmnininką, nes taip lengviau galime atskirti prašomąjį asmenį nuo prašomojo daikto ir tuo būdu išvengti dviprasmybės. Pav., sakant Ponas Babinskas prašė direktoriaus algos, yra ne visai aišku: ar Babinskas prašė direktorių, kad jis sumokėtų jam priklausančią algą, ar prašydamas jis norėjo gauti direktoriaus gaunamąją algą. Bendrinėje kalboje griežtai skiriamas ligonis prašo kunigą (t.y. jį patį ką padaryti) ir prašo kunigo, būtent, kad jį parvežtų.

Todėl geriau sakyti: prašau Tamstą, ne Tamstos.

Dabar šit vėl kiek namų ruošos terminų: čerpė, strėgelė — dokauka, dokalka; derva — smala; graudulinė — grabnyčia; kavinukas — kafeinikas; kopūstainiai, bastūtainiai — galubcai; krekė — karosas (sl.); kukuliai — kleckai; lauralapiai — babkavi lapai; lingės — lisorai; orkaitė — duchovka; orlaidė — fortka; padažinė — sosinyčia; patiesalas — divanas; plaušinė — mačalka; priekanda — prikuska (rus.); putėsiai — musas; riebuliai — koldūnai; rūki-

VIETINEI PRAMONEI VADOVAUJA RUSAS

Vietinės pramonės ministeriu pavergtoje Lietuvoje yra iš Maskvos atgabentas rusas Kalugin. Nors vietinė pramonė yra susijusi tik su vietiniu kraštu, tačiau bolševikai ir jai tvarkyti paskyrė rusą, nors jis lietuviškuose, taigi vietiniuose reikaluose, visiškai nesiorientuoja.

NĖRA POPIERIO

Pavergtoje Lietuvoje labai trūksta rašomojo popierio. Daug kas negali laisvų visai rašyti, nes krautuvėse popierio nėra. Mokyklom pasiūviniai atleidžiami per mokyklas. Spauda piktinasi, kad kai kurie mokiniai gautus pasiūvinius neša į turgų ir ten nelegaliai brangiai parduoda.

RUSAS KAUNO BURMISTRAS

Oficialiai Kauno miesto vykdomojo komiteto pirmininku (burmistru) yra J. Manušis. Praktiškai Kauno miesto reikalus tvarko rusas Gabdanka.

VILNIAUS MILICIJOS TVARKYTOJAS

Bolševikinė spauda rašo, jog Vilniaus miesto milicijos valdybos viršininkas yra surusėjęs lenkas Šostackis.

MASKUOJA IŠTRĖMIMUS

„Sovietskaja Litva“ rašo, kad 1949 m. „apie 30.000 lietuvių išėjo įvairios rūšies apmokymą rusų respublikoje“, bet nutyli ar kas jų grįžo Lietuvon. Taip pat nerašo ir kiek lietuvių ištremta ne apmokymui, bet mirčiai.

JŪROS LIGĄ SUKELIA PASIGYRIMAI

„Pravdos“ korespondentas giriasi apie Vilniaus miesto pakitėjimą, kuris įvykęs ačiū „sovietinio aktyvo rungtynių“ dėka. „Izvestija“ pridūrė, kad per dvejus metus Vilniaus išvaizda pasikeitusi: „Iškilo nauji pastatai, sodai, skverai, gėlynai, kapitaliniai pataisyta 33.700 kv. metrų gyv. butų. Daugiau kaip 70.000 miesto gyventojų dalyvavo šiuose darbuose“. Tuo pačiu metu Vilniaus fabrikuose vedama smarki „akcija“ dėl „darbo sistemos racionalizavimo tikslu papildomai sutaupyti“.

HANSO ISPŪDŽIAI

Kilęs iš Silezijos vokiektukas Hansas, 1947 m. paleistas iš karo belaisvių stovyklos, mielau liko Belgijoje pavojingą ir baurų angliakasio darbą dirbti, bet negrįžo sovietų okupuotą jo kraštą.

Dažnai tekdavo su juo kartu dirbti. Jis ilgėdavosi artimųjų ir savo krašto. Kartais net graudenosi, kodėl negrįžęs namo su kuriais visą laiką susirašinėjo ir siuntinėjo pakietukus. Šiais metais jis pasiryžo aplankyti namiškius. Vargais negalais, prieš pat Velykas, sutvarkęs paskutinius formalumus, išvyko anapus. Kaip ten bebūtų, jis vistiek žadėjo grįžti, čia paliko savo daiktus ir taupomąjį kasoje nemažą indėlį. Tačiau aš abejoju, ar jis galės sugrįžti. Lygiai po dviejų savaitų, kai pasibaigė Hanso leidimas, pamačiau jį vėl besirengiantį į požemį. Per tas dvi savaites jis labai išvargė. Pasienio kontrolė ir krašte vokiečių policijos rankose, bet įtariamuosius perima sovietai ir tie jau žuvę. Žmonės ir kaimuose neturį sočiai pavalgyti. Prekės labai blogos kokybės. Sovietų zonoje vyrų visai neliūk, kurie nestojo į naujai organizuotą vokiečių kariuomenę, tuos sovietai išvežė į rytus. Visus darbus atlieka seniai, moterys ir vaikai. Sekminių žygiui į Berlyną visu staigumu ruošiamasi. Daugiausia dalyvauja 16-18 metų jaunimas. Ginklų neturėjęs, bet kariškai jie esą pamokyti. Dalyvauja Berlyno žygyje per 500.000 jaunimo. Pačiame Berlyne, vakariniuose sektoriuose, jaunimas užtruksiąs 4 dienas. Įžygiavimas į vakarus įvyksiąs gegužės 26 d. Barikadas ir tankus jaunieji lengvai perlipsią, o kad vakarų demokratinės pajėgos šaudytų į jaunimą — sovietai netiki. Užėmus vakarinius sektorius, gegužės 27 d. būsią pasiruosta pergalės ir džiaugsmo šventei, kuri truksianti dvi dienas — gegužės 28 ir 29 d. Tada vakariečiai būsią pastatyti prieš įvyksią faktą — Berlynas jau būsiąs susijungęs ir daugiau Vokietijos širdis negalėsianti būti daloma.

Sovietų zonos vokiečiai labai skursta ir nesupranta, kodėl amerikiečiai taip ilgai neateina jų išvaduoti. Viešai apie karą nekalbama, tik apie visos Vokietijos susivienijimą ir kapitalistų bei imperialistų išvaymą iš vokiškų žemių.

Hansą vis vyliodavo kariškas gyvenimas, tačiau į tokią kariuomenę, kokią jis pamatė dabar sovietų zonoje, jis jokiu būdu neisiąs. Aplamai, gyvenimu anapus jis labai pasibaurėjęs ir daugiau savo tėviškės, kol ji bus sovietų okupuota, nelankysiąs, nebent tik jo lavoną ten kas nuneštų.

Stepas Paulauskas

SEKMINIŲ BERŽELIAI

Kodėl Lietuva Sekminių Dieną puošdavosi berželiais, negalėčiau jums pasakyti. Ir tos šviesios, didžiai giedrios nuotaikos trumpais, gyvais žodžiais pavaizduoti nesugebėčiau. Žinau, kad ji — toji miela, brangi nuotaika — kabėdavo ore, kaip dangaus palaima, ir dvelkdavo širdin džiugia ramybe.

Mes retai tepagalvojame, kad Šventoji Dvasia yra Dievas, trečiasis Šv. Trejybės Asmuo, visukuo lygus Tėvui ir Sūnui. Jei mes sakome, kad Dievas yra meilė, tai žmogiškai kalbant apibudindami Šv. Dvasios esmę, Ją turėtume vadinti amžinuoju meilės branduoliu ir jos pilnybe. Šiomis dienomis, kai meilės labai šykštu, mums tenka artintis prie Gyvųjų Šaltinių, kurie niekada nesenka, visada gausūs ir atviri visiems.

Šv. Dvasios vaidmuo ir įtaka Viešpaties labai aiškiai išreiškta prieš pat Dangun Žemimą: „Didysis Ramintojas, Kuris iš dangaus jus aplankys, kalbės ir primins jums visa, ko jus esu mokęs“. Todėl per visas ateinančias dienas Šv. Dvasia kalbės Bažnyčioje, primins Jai visas didžiasias ir pagrindines tiesas, kurias piktų laikų blogis užkrės sugedimo pelėsiams. Kalbės tautoms per išrinktuosius didžiadvasius žmones. Kalbės tikinčiųjų širdims, primins Viešpaties žodžius, Jo kilnų, bet primirštą gyvenimą naują, gyva šviesa nušvies.

Didysis Povilas tikinčiojo širdį vadina Šv. Dvasios šventove, pasakišku rūmu, kuriame dvelkia ramybės ir meilės dvasia.

Mūsų geroji dvasia, kilnieji mūsų asmens ir būdo bruožai, kuriais mes ir kiti didžiuojasi ir gėrėsi, yra kibirkštys Šventos, Gyvosios Ugnies, kurią Viešpats pažadėjo apatalsams.

Paskiro žmogaus gyvenime Šv. Dvasios vaidmuo yra milžiniškai didelis. Savaime suprantama, to žmogaus gyvenime, kuris laisva valia pasirenka Gėrį ir kovoją su Blogiu savyje. Kovoją klupdamas, slysdamas, krisdamas, bet nuolat keldamasis, bandydamas keltis. Tokio žmogaus širdį Šv. Dvasia įkvėpia kilniu noru gerėti, augti, bręsti, nešti vaisių, aukotis Bendruomenės gerovei. Šv. Dvasia įkvėpia, remia, ragina, ramina, vilioja, gaivina, nes Ji yra mylintis gėrio dvelkimas, kaip rasoto ryto sveikas ir stiprinąs vėsumas, kaip malonaus vėjo siūbtelėjimas vidurvasario kaitroje.

Ji, kaip motina, skausmo ir priespaudos valandoje. Jautri, vikri, mylinti, paslaugi susižėidusio vaiko žodžiams: „Mamyte, papūsk“. Jos šventas dvelkimas užliūliuoja nesusipratimus, ginčus, piltus barnius gilios ramybės miegu. Jos vienas meilės spindulėlis nušviečia mūsų naktį pilna mėnesiena. Jos vienas, švelnutis dvelktelejimas pajudina ledų upes širdyse, minityse, krūtinėse.

Prisiminkime praeitį su Sekminių žaliais berželiais, prikelkime širdyse snūduriuojančią šviesios giedros nuotaiką. Pasidžiaukime didžiū Laisvės ir Tiesos troškimu. O kai švelnutis vėjelis žais Sekminių berželiuose, pragyskime viena širdimi: Ateik, Šventoji Viešpaties Dvasia.

T. Bruno Markaitis, S.J.

Pulkininkas tik sukrankstė ir nieko neatsakė. — Man aišku. Gal išgersit puoduką kavos? Mano žmona paruoš.

— Nėra laiko, — trumpai atsakė Vrazelis. — Žinoma, jūs niekam neprasitarkit apie pavogtus dokumentus, išskyrus, jei bus kas nors iš štabo atsiųstas. O tarnaitę pasakykit, kad įsibrovę vagys pavogė tik kiek uogienės.

— Bet... bet... aš tikiu, kad jūs ieškosit dokumentų, ar ne? — teiravosi rimtai nusiminęs pulkininkas.

— Žinoma. — Ir, sumušęs iš įprasto mandagumo kulnėmis, Vrazelis išėjo. (Bus daugiau)

PRIEŠ 10 V. ŽALVIS METU

„...LAISVI KELIAI NAUJOMS, DAR NEIŠMĖGINTOMS JĖGOMS...“

Birželio 18 d. visa Lietuva gyvena laukimo ženkle. Miestai, miesteliai, bažnytkaimiai, kaimai laukia vyriausybės viešojo žodžio.

Radiojo aparatų savininkai pakartotinai prašomi languose išstatyti priimtuvus, įjungti viešuosius garsintuvus, kad plačiausiai būtų išgirstas J. Paleckio deklaracinis žodis.

Laike poros dienų krašte susikaupė daug baimės, neaiškumo, spėjimų, svyravimų ir panikos. Laukiama nužengiant „stebukladario“, kuris išsklaidytų pakibusius šešėlius, sugrąžintų pasitikėjimą rytojui, leistų protą atjungti nuo tų painių klausimų, kurie nepastebimai greit išaugo su birželio 15 d.

Kas įvyksta birželio 18 d. Kaune? Vyriausybės liaupsinimas tęsiasi be sustojimo. Telegramos, ilgiausio teksto sveikinimo raštai, pirmos skubos laiški plaukia iš tolimiausių Lietuvos vietų. Atrodo, kad dalisk rašto tautiečių nepajėgia susigaudyti painiuose politi-

nio užkulisio klausimuose. Nenuostabu, kad prisiųstuose sveikinimuose užtikinama sakinių: „...Vyriausybei linkime eiti Vinco Kudirkos, dr. Basanavičiaus, Pirmojo Respublikos Prezidento A. Smetonos nužymėtų kelių“.

Apstu sveikinimų iš seniai nebegirdėtų ir viešai nebeveikusiu organizacijų, draugijų. Iš visų jų kyšo meilikavimas...

Vidurdienio metu Kaune prasideda Centrinų įstaigų, įvairių žinybų generalinis valymas „nuo vyriausybei nepatinkimo ir nepageidaujamo elemento“. Kertamos pačios viršūnės. Pirmosios aukomis pasirenkama viešosios minties formavimo ir informavimo įstaigos. Kauno ir Vilniaus Radiofonams vadovauti paskiriamas senas komunistų partijos narys Juozapas Banaitis, Eltai — rašytojas K. Korsakas, Visuomeninio Darbo Vadybai — Kėžinaitis. Toliau seka kitos įstaigos, spauda.

Naujieji vadovai žinybas perima trukšmingai, niekur dar negirdėti skandalu. Senieji pareigūnai jėga metami iš įstaigų, iškoneveikiami, keiksmažodžiais palydimi.

Kaunas susiūbuoja, sulinguoja nuo pirmųjų vyriausybės žingsnių, o skirtuose jai sveikinimuose šaukiama: „linkime tautą vesti į laimingą ateitį“.

Pro Kauną, Vakarų link, vėl pradeda traukti gausios raudonarmiečių kolonos.

Finansų Ministerija skelbia indėlių išmokėjimo suvaržymus Lietuvos bankuose ir kitose kredito įstaigose.

Centrinų įstaigų atsakingi vadovai skubiai prašosi paleidžiami vasaros atostogų ir išvyksta provincijon stebėti ir laukti įvykių, kiti iš atostogų atšaukiami, kad įstaigas perduotų naujai paskirtiems patikėtiniams.

Kaune pasklinda visiškai tikra žinia, kad ši rytą, grįžtąs iš užsienio į Lietuvą, Kybartuose, buvo areštuotas prof. A. Voldemaras. Iš Saugumo Departamento valdininko P. buvę padaryta

pastangų Eitkūnuose patiktą prof. Voldemarą atkalbėti nuo grįžimo, bet Voldemaras numojęs ranka...

Bolševizmo simpatikai nesivarždami pradeda kalbėti apie atsiskaitymą, sąskaitų suvedimą su idėjiniais priešais. Radiofonas gauna poros privačių asmenų įsakymą „sulaikyti ir nebepaleisti“ žinomiasius mūsų radio komentatorių p. B.R., kuris buvo spėjęs iš Kauno išvykti.

Taip bėga priešpietinės valandos Kaune.

Popiečio metu Radiofonan atvyksta „prezidentas“ J. Paleckis, lydimas dviejų asmenų apsaugos sargybinių. Sveikindamasis su radio programai vadovaujančiais asmenimis, Paleckis pareiškia: „Prieš kelias dienas buvau jūsų kviečiamu radio bendradarbiu, o dabar aš visus jus kviečiu eiti tas pareigas, kurias skirs naujasis Radiofono vadovas“.

Pakviestas kalbėti prie mikrofono, J. Paleckis prabilo įtempto, nenatūralaus balso tonu. (Pasakytos kalbos citatas imu iš Paleckio rankraščio).

„Brangūs Lietuvos Respublikos Piliečiai! Vakar susidarė nauja Lietuvos Vyriausybė. Ji kilo ant griuvėsių smurto gimusios ir sauvale paremtos asmeniškios diktatūros, kuri per 14 metų siautė mūsų tautą. Tos diktatūros režimas tarnavo vien tik siauros saujelės žmonių interesams ir svarbiausias jos tikslas buvo — asmenišką pasipelnymą, o ne liaudies gerovę.“

„Plutokratijos režimas supuvo iš šaknų. Buvusieji mūsų valstybės valdovai subankrutavo tiek vidaus, tiek užsienio politikos srityje. To režimo tragiškas galas buvo apvainikuotas buvusio prezidento ir jo pataikūnų gėdingu pabėgimu nuo savo tautos.“

„Pasibaigus šiam režimui, atsidarė laisvi keliai naujoms, dar neišmėgintoms jėgoms, pašauktoms atstatyti kurybinį darbą tiek ramios buities ir medžiaginės liaudies gerovės, tiek ir plačiausių sluoksnių kultūrinės pažangos srityse.“

„Užsienio politikoje, naujoji vyriausybė palaikys normalius santykius su visomis valstybėmis. Pirmiausias vyriausybės uždavinys bus nustatyti ištikrųjų nuoširdžius ir draugiškus santykius su Sovietų S-ga, su kuria Lietuva turi glaudžią sąjungą, tarpusavės pagalbos pakto pagrindu“.

Toliau J. Paleckis savo deklaracinėje kalboje suminėjo politinės santvarkos pertvarkymą — paleidžiant esamąjį Seimą, panaikinant Seimo ir savivaldybių cenzinę rinkimų sistemą, privilegijuotų partijų ir sąjungų uždarymą, šovinizmo pašalinimą, politkalinių paleidimą, tautybių lygybės principo įgyvendinimą; reformas švietimo ir socialinės apsaugos srityse, paramą raud. armijai.

Lygiai 3 minutes trukusią kalbą, Paleckis baigė tokiu sakiniu:

„Pradėdama darbą, Vyriausybė kviečia visus Lietuvos Respublikos Piliečius, nežiūrint jų padėties, tautybės ir tikybės skirtumų, darniai jungtis bendram darbui mūsų brangios tėvynės gerovei“.

Laukta kalba baigėsi nelauktai trumpai, aiškiai neišsakytais apibrėžimais, paslėptais ataudais, su kraštui ir kalbėtojui nepratomais vingiais. Paleista iškoneveikiančių žodžių buvusiai santvarkiai, paminėta atsirandančios gerovės ir laisvės, bet nė žodelio apie Lietuvos valstybinį likimą, Maskvoje paruoštas Lietuvos sovietizacijos planus.

Kai J. Paleckis per radiją rietė paskutiniuosius kalbos sakinius ir kvietė „jungtis bendram darbui“, Teisingumo Ministeris P. Pakarklis baigė pasirašyti politinių kalinių-kovotojų už „liaudies laisvę“ paleidimo sąrašus; Kauno patamsių gaivalas ruošėsi jų išlaisvinimo pagerbimo aktams.

Sveikatos ir Soc. Apsaugos ministeris dr. Leo Kogan skubėjo dėti tašką ant ligoninių, sanatorių, prieglaudų, ambulatorijų, apskričių, ra-

LIETUVIAI SVETUR

ARGENTINA — GALIMYBIŲ KRAŠTAS

Ne be to, kad tie kraštai, kurie norėjo daugiau tremtinių priimti, savo propagandiniuose leidiniuose nebūt žaviai gyvenimo sąlygas pavaizdavę, arba kai kurie tremtiniai, savo pirmuosius išpuodus panašiai parašę. Dėl to ne vienas tremtinys Argentinon atvykęs ir pamatęs gyvenimo tikrovę, mano klaidą padaręs ir galvoja, kad kitur geriau eš. Juos žavi tokios žinios, kad Australijoje arba Anglijoje dipukai namus perka. Ne vienas mano, kad ir jis jau būt apsinaminęs, jei į tą kraštą būtų nuvykęs. Tuo tarpu taip nėra ir ir dėl to mūsų patarlė: „Ten gera, kur mūsų nėra“, geriausia tinka.

Kai iš Anglijos atvykavo Argentinon, anksčiau į šį kraštą iš Vokietijos ar Italijos atvykę tremtiniai vos kvailiu akyse nevadino. Apie gerą Anglijos lietuvių gyvenimą jie susidarė nuomonę iš laikraščiuose skelbiamų žinių, kad ten lietuviai namus perka, o kad prieš 40 metų į Angliją atvykę lietuviai ne visi namus turi, nekaltant apie kitas nuosavybes, nori tikėti.

Kiek žinau, daugelyje šalių gyveną tremtiniai (neišskiriant nė JAV) svajoja apie tai, kaip patekti į Argentiną, o Argentinioje eš, kaip patekti į JAV, Kanadą, Angliją ar Australiją. Tai svajonių ir gražių iliuzijų nepabaigiama pynė.

Atvykus į Argentiną, darosi keista tremtiniui, nes svetimtaučiai nevaržomi jokia diskriminacija, ir policija nesidomi tavo registracija kur gyvensi. Nei darbo nei pastogės niekas valdžios pareigūnų nepasiūlo.

Pradžią liūdina ir sunki, bet laikas viską ištaiso. Apsukresnieji pasijunta eš savistovūs amatininkai, prekybininkai, žemių savininkai ir pan. Argentina priima daugiausia paprastus darbininkus, bet jei gydytojas ar inžinierius atvyksta kaip darbininkas, o paskiau imasi darbo pagal savo specialybę, niekas tam neprieštarauja. Pavyzdžiui med. dr. Juozas Gintyla, žinomas išjū ir kitų ligų specialistas, prieš pora metų atvykęs į Argentiną, gavo teisę kaip gydytojas ir dirba savo profesijos darbą Buenos Airezė. Dr. P. Neverauskas, atlikęs reikiamus formalumus, gavo valdišką gydytojo vietą provincijos mieste. Optikas V. Rasiūnas vos atvykęs, ėmėsi savo amato ir per porą metų nusipirko namus ir du žemės sklypus.

Sunku būtų suminėti, kiek iš nedidelio skaičiaus atvykusių tremtinių šiandieną išmoko amato, įsigijo nuosavybes bei pradėjo prekybą. Jei Argentinioje būtų didesni uždobiai, darbštūs darbininkai nebūčiau, o kai kuriais atžvilgiais net geriau, gyventų už kitų šalių darbininkus (išskyrus JAV). Galimybę kūrą nors pradėti yra daug, tik reikia specialybės, pinigų ir drąsos. Kas pradeda kūrą nors savistoviai, tas dvigubai ar trigubai daugiau uždirba, negu dirbdamas pas kitus. **Leonas Kančauskas** Buenos Aires, 1950.4.21.

Lietuviai kunigai. Pastaruoju metu Vokietijoje, tremtinių stovyklose dar tebėra apie 70

lietuvių kunigų. Ne maža jų yra susitvarkę emigracijos dokumentus ir laukia išvykimo eilės.

Lietuviški laikraščiai Australijoje. Australijoje dabar yra arti 7.000 lietuvių, visi — atvykusieji tremtiniai. Daugiausia jų: Sidney, Adelaide, Melbourne ir Brisbane miestuose. Leidžia tris laikraščius: „Mūsų Pastogė“ ir „Užuovėja“ — Sidnėjėje, „Australijos Lietuvis“ — Adelaide. Skautai dar rengiasi išleisti ketvirtą. Organizacijų dabar yra keturios: Australijos Lietuvių Draugija, buvusi „Šv. Kazimiero Draugija“ persiorganizavo į „Australijos Lietuvių Katalikų Draugiją“. Draugijos savo tarpe bendradarbiauja.

Sekmadieninės mokyklos. Australijoje tėra tik sekmadieninės lietuvių vaikams — Sidney ir Adelaide miestuose. Jose mokoma tikyba, krašto mokslas (lietuvių kalba, geografija, istorija) ir lietuviški žaidimai — dainos.

Pranas Dilka, buvęs Kauno „Paramos“ kepejas, sumanė ir Winnipege lietuvių ir nelietuvių aprūpinti lietuviška rauginta „piklevota“ duona. Dabar jau krautuvėse galima gauti lietuviškos duonos.

Aktorius Henrikas Kačinskas iš tremtinių jaunimo Bostone sudarė dramos studiją, kuri jau šeštas mėnėsis 2—3 kartus per savaitę intensyviai dirba. 24 studijos nariai, daugumoje apie 20 m. amžiaus, per Henriko Kačinsko pamokas susipažino su scenos menu, aktoriaus technika ir praktiškai atliko įvairių pratimų.

Tokiai studijai reikėtų dirbti apie 3 metus, bet dabartinės neįprastos sąlygos vertė darbą spartinti ir anksčiau scenoje pasirodyti.

Per savo veikimo laiką studija parengė du Ant. Gustaičio veikalus: 1. „Šilkinis pančius“ — 1 veiksmo komediją, Vilkolakio žanro, iš Amerikos lietuvių gyvenimo, vaizduojančią vietos lietuvių susitikimą su tremtiniais, ir 2. „Sekminių vainiką“ — 1 veiksmo vaizdelį iš Lietuvos. „Sekminių vainikas“ A. Gustaičio yra beveik naujai parašytas, ir iš daug kam pažįstamo anksčiau vaidinto „Sekminių vainiko“ telikusi tik pati pradžia. Dainas „Sekminių vainikui“ paruošė studijos mokinys V. Strolia. „Šilkiniai pančiai“ aktoriaus parašyti Bostone.

Rašytojas Antanas Gustaitis, paskutiniu metu Amerikos visuomenei pažįstamas daugiau kaip humoristas, turi puikią stebėjimo ir taiklaus atvaizdavimo dovaną. Jo draminė kūryba yra labai gyva ir teatro darbuotojų aukštai vertinama. Jo „Sekminių vainikas“ dar pirmojoje redakcijoje viso pasaulio lietuvių dramos mėgėjų ir profesionalų buvo statomas jau kelis šimtus kartų. Tat ir jo naujasis veikalas „Šilkiniai pančiai“ aktorių ir publikos bus šiltai sutikti.

B. Vosylius, žurnalistas, neseniai atvyko Philadelphiajion. Darbo gavo kėdžių ir stalų fabrike. Iki 1940 m. Lietuvoje B. Vosylius, kartu su J. Kalnėnu, redagavo „Trimitą“.

Dail. K. Žeromskis, šiuo metu gyvenąs Ispanijoje, Madride surengė kelias savo dailės darbų parodas.

V. Trumpa, žurnalistas ir istorikas, dabar gyvenąs Kalifornijoje, gavo stipendiją studijuoti Kalifornijos universitete, Los Angeles.

jonų, valsčių gydytojų nušalinimą ir pakeitimą naujais, iš svetimtaučių sudarytais vardais.

Krašto Apsaugos ministeris gen. Vitkauskas, su būriu štabo karininkų, laukia grįžtant J. Paleckio. Seka sveikinimai, pristatymai, bendradarbiavimo sugestijos, išlaisvinimo padėkos žodžiai, tėvynės meilė ir t.t.

Sovietų Pasiuntinybė darbas verda nuo ryto ligi sekančio ryto — be pertraukos! Maskvos gizeliai atskrenda ir išskrenda lėktuvais. Rengiami detalizuoti planai, paskutiniai įsakymai, rikiuojamos retos Lietuvos komunistų gretos — pradėti ir baigti Lietuvos sovietizaciją, iš kabinėtu, rūsių — išeiti į mases, neleisti visuomenei atsipeikėti nuo staiga užgriuvusių įvykių.

Maskvos bossai — Dekanozovas ir Pozdniakovas — švaistosi svetimomis valiutomis: kur trūksta savų žmonių — užkemsama pinigais, kad viskas eitų greit, be sutrikimų.

Naujasis Radiofono vadovas meta pirmuosius planus — radijo pagalba išmokyti visuomenę sovietiškių dainų, ieškoma nauji bendradarbiai. Bolševikiniai rašytojai raginami rašyti kupletus, dainuokas, humorą iš vakar buvusių vyriausybės žmonių gyvenimo, iš Prezidento pasitraukimo į užsienį.

Negabių dailininkų būrys griebiasi tepti kraštui nusipelnusių asmenų šlykščias karikatūras, ciniškai juokiamasi iš buvusių valstybės vadovų; organizuojamas „naujos dvasios“ menas.

„Ginklai“ kalami sparčiai, kuriais artimiausiomis dienomis ruošiamasi šturmuoti iš pusiausvyros išstumta krašto visuomenę.

Pirmuoju radijo bendradarbiu, kuriam anot Paleckio pasakyti žodžiai: „atsidarė laisvi keliai naujoms, dar neišmėgintoms jėgoms“, prisistato vienas keistų mokslų dvigubas daktaras, įteikdamas 10 psl. rankraštį, kuriame riebiausiais sakiniais, šlykščiausiais vardais dergiamas Lietuvos Pasiuntinybės Romoje personalas. Atro-

do, kad naujasis „bendradarbis“ bus pataikęs į „naujos muzikos“ taktą.

Taip slenką birželio 18-jį. Rytoj naujos kalbos, nauji veiksmai, nauji aktoriai ir nauji paveikslai. (Bus daugiau)

MANCHESTER'IO IR APYLINKĖS LIETUVIAMS

Pranešama, kad Manchester'ėje birželio 2 d. — penktadienį — įvyksta garsioji katalikų eisenos miesto gatvėmis. Kviečiama juo gausiau dalyvauti visi su tautiniais drabužiais, o taipgi ir neuniformuoti. Svarbu, kad juo didesnis skaičius lietuvių dalyvautų minėtoje eisenoje.

Minėta dieną 8 val. ryte visi renkasi St. Patrick's bažnyčioje, kuri pasiekiamą nuo Cannon Street autobusuais: 17, 17x ir 63 už 2 pen. (vienas stop'as prieš senąjį liet. klubą).

KAIP NUSIKRATYTI RŪPESČIAIS

SIELVARTAI IR KŪNO SKAUSMAI NEPAŠALINAMI. TAČIAU YRA PRIEMONIŲ, KURIOS PADEDA JAIS NUSIKRATYTI.

— Gausi penkiasdešimt dolerių per savaitę. Tavo pareigos bus mano rūpesčius atlikti. Ar tau, Juozai, patiks toks darbelis? — išdėstęs sąlygas, klausia Matas.

— Taip, sutinku, — išsitarė Juozas.
— O kada pirmąją algą gausiu?
— Matai, čia ir yra tavo pirmasis rūpestis, — pasakė Matas.

Rūpestis — visiems žinomas žodis. Rūpinasi vaikai ir suaugę. Savaimė aišku, suaugęs ne visuomet rūpinasi tuo pačiu dalyku, kaip vaikas. Ir atvirkščiai. Tačiau pats rūpestis yra žinomas tiek seniems, tiek ir jauniems.

Kas gi yra rūpestis? Kodėl žmonės rūpinasi? Ar jaučiama kas blogo? Kaip nusikratyti rūpesčių? Tai eilė klausimų, kurie liečia kiekvieną mūsų.

Pirma pasvarstykime, kas yra rūpestis. Rūpestis yra įtempta jausmų būseną. Kitais žodžiais, užaugusių už dar neįvykusią bėdą nuosimčių grąžinimas. Dažnai rūpestis yra neįvykstančių, tik įsivaizduojamų įvykių padarinys. Arba abejonės, dvasinės kovos, įsienėjusio bailumo išdava. Jis yra baimės srovė, kuri teka per mūsų protą. Jei toji srovė išauga (jeigu jai leidžiama išaugti) ji pereina į mūsų minčių centrą. Kadangi rūpestis yra dvasinės kovos, nepasitikėjimo vaisius, jis yra lyg pasiruošimas, įėgų sukaupimas galimus įvykius sutikti.

Kada žmogus susiduria su sunkesniu gyvenimo klausimu, kuriam greito ir palankaus išsprendimo neranda, jis į darbą pajungia rūpestį.

Dėl ko žmonės rūpinasi? Gyvenimas savaime yra rūpesčių šaltinis. Žmonės rūpinasi dėl sveikatos, nelaimingų atsitikimų, užimamų vietų, vedybų, mirties, senatvės; rūpestis ir rūpestis, nuo lošio iki karsto.

— Ach, kad taip nebūčiau daręs!
— Ach, kad taip būčiau padaręs!

Baimė, kad kas nepasiseks, kad kas kritiškai pažiūrės. Baimė dėl ateities. Baimė ir baimė. O baimė ir yra visų rūpesčių gemalas.

— Ar niekad nepagalvoji apie vedybas? — buvo paklausta trisdešimties metų mergaitė.

— Ar pagalvoju? — paklausė ji.
— Aš tiesiog rūpinuosi!

Kaip mes reaguojame į gyvenimo reiškinius: arba juoku, arba verksmu, o kiekvieną bėdą sutinkame rūpesčiu. Tai gali patapti yda, kuri stums į nerimą, nusiminimą, įsinerinimą. Rūpestis-tai yda, pati juodžiausia, kuomet be reikalo varginamas žmogaus protas.

Žmogus dažnai pilnas visokių baimių: kvailo paširodymo, nepasisekimo, socialinio nedarumo. Jis visą laiką deda begalines pastangas, naudodamas proto jėgas, kad tik gyvenimo iškelti klausimai pasiliuktų jam vienam žinomi, kad apie juos kas kitas neišgirstu. Kai jo energija eikvojama šitokioms baimėms, jis yra tartum automobilis, kurio iš aštuonių cilindrų tik trys ar keturi veikia, o kiti dėl patekusio purvo nedirba ir automobilio pajėgumo nedidina.

Dabar žinome, jog rūpestis iš esmės yra netikslus, nenaudingas ir kad jis kyla dėl įsivaizduojamos baimės. Tai išsiaiškinus, pasvarstykime, kaip galėtume elgtis, kad mums būtų naudingiau. Populiarius pasakymus: „E, užmiršk tai...“ Jeigu esi susirūpinęs, patartina nesirūpinti. Tokiu atveju geriausia imti atos-togas, keisti dietą, gal įsimylėti, net vesti!...

Čia yra penki moksliški pasiūlymai, kuriais pasinaudoję nusikratysite rūpesčių.

1. Kilusioms problemoms svarstyti, nusistatyt ribotą laiką.

— Pasikalbėsi su viršininku ryt ir paklausiu, ar jis mane ir toliau skriaus.

— Padarysiu tai ryt.

Galvok apie tai dabar. Kas rūpestį kelia? Išsiaiškink dabar.

Vienas rabinas, žinomas savo keistumu, per neapsižiūrėjimą prarado visus pinigus. Tai patyrė jo mokiniai atskubėjo paguosti. Jų nuste-bimui, rabinas ramiai studijavo.

— Rabine, — jie mikčiojo, — mes nesupran-tame. Argi jūs visai nesirūpinate?

— Žinoma. Aš rūpinauš, bet mane Dievas apdovanojo greitu sprendimu. Kai kiti visą mėnesį rūpinasi, aš tai atlieku per valandą.

Ir dar pavyzdys:
Vėžikas, iš ilgos kelionės grįžęs namo, kibo godžiai į sriubos lėkštę. Į virtuvę įbėgo kaimynas ir šaukdamas kalbėjo:

— Baisi nelaimė atsitiko!

Vėžėjas ramiai valgė.

— Tu idijote, — šaukė kaimynas. — Sku-bėk, sakau didelę nelaimę atsitiko!

Vėžėjas tebevalgė.

— Tu vargše, žmogeli, — nesiliovė kaimynas,

— tavo žmona mirė!

Ši žinia vėžėjui nepadarė įspūdžio.

— Ir tu dar gali valgyti?! — rėkė kaimynas.

— Tavo, matyt, netvarkoj?

— Nedaryk klaidos! — atsakė vėžėjas, aki-mirkai kilstelėjęs galvą nuo lėkštės. — Kai pa-valgysiu, tuomet ir aš rėksiu.

2. Susirask žmogų, kuriuo pasitikėtum. Pasa-kyk jam savo rūpesčius, išsikalbėk.

Ar teko kuomet būti ekskursijoj? Ar nepa-sitaikė, kad nepažįstamas, greta sėdįs, būtų papasakojęs slapčiausius pergyvenimus? To-kius, kuriuos gal nebūt pasakojęs savo šeimoje? Jis tai darė dėl to, kad norėjo nusikratyti tuo, kas jo krūtinę slegia. Tavimi jis pasitikėjo, nes žinojo, kad kitą kartą jo nesuistiksi.

Kiekvienas turi turėti ištikimą asmenį. Jei vedei bei ištekejai, ir jei žmona bei vyras vienas kitą atitinka tiek, kad bet kuriuos klausimus savo tarpe gali svarstyti, tuomet tavo vedybos buvo sėkmingos. Vyras ir žmona, vienas kitu pasitikėdami, vienas kitam suteikdami dvasinį gydymą, bus ne tik laimingi, bet vienas kitam padėdami, išgudys didelis asmenybės.

Rūpestis dažnai nustoja reikšmės, kai išsi-kalbama. Savo sunkumus pasisakę geriau jau-čiamės.

Negaliu pamiršti moterį, kuri kartą į mane kreipėsi. Ji telefonu pasakė: „Aš jus, daktare, tuoj aplankysiu. Turiu klausimą, kurį padėsi-te man išspręsti!“

Po pusvalandžio moteris įėjo į mano raštinę. Atsisėdo ir, vos atgaudama kvapą, pasakojo savo išgyvenimus. Kalbėjo daugiau kaip va-landą. Sėdėjau netoliese ir visą laiką atydziai klausiau. Baigusi pasakojimą, staiga pakilo, pagriebė mano ranką, stipriai paspaudė ir pa-sakė: „Ačiū, jums, labai ačiū! Jūs man taip daug padėjote“. Ir tuoj išėjo pro duris.

Juk aš nespėjau jai nė žodžio pasakyti!

3. Ieškok rūpesčio priežasties. Dažnai baimė kyla visai be pagrindo. Žmogus kuo nors rūpinasi, bet iš tikrųjų jo rūpestį sukėlė nujauti-mas, baimė. Svarbu nesvyruoti ir ryžtis baimei pažiūrėti į veidą. Reikia ją surasti, kur ji sle-piasi, išimti iš tos vietos, iširti ir nuspręsti, ką su ja daryti. To nepadarius, palikus baime nežinioj ir tamsoj, baimei leidžiama augti ir stiprėti. Paslėptas rūpestis didėja, iširtas su-byra į dulkes.

4. Gauk patarimą ir ieškok pagalbos. Dauge-lis rūpesčių kyla dėl reikalo esmės nepažinimo. Jei žinotume, ką turime daryti, kiekvieną klau-simą išspręstume. Viskas galima išspręsti. Ta-čiau ne kiekvienas žino teisingą išsprendimą. Tas, kuris žino, gali padėti.

5. Daryk tai, kas pašalintų rūpestį. Bet koks veiksmas jį sumažins.

— Aš taip susirūpinau savo sveikata, — kar-tą pasakė moteris.

— Kodėl neiני pas gydytoją? — paklausiau.

— Ach, aš bijau, kad daktaras dar ką rimtą gali atrasti...

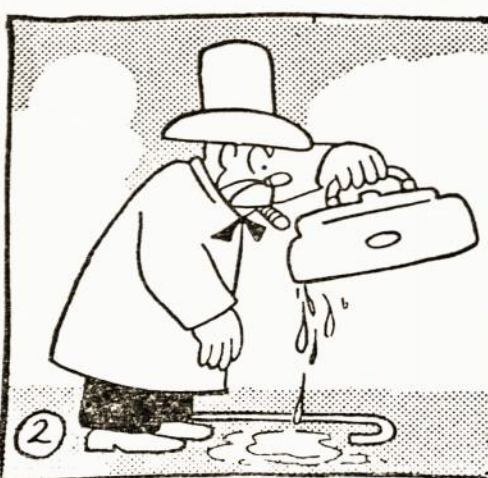
Tol, kol nieko konkrečiai nepadarysite, baimė jus veiks. Norėdami baime nusikratyti, turime klausimą iš esmės, kaip oži už ragų imti, nes kitaip-nepavyks susidoroti. Tai reikia daryti tuojau, nedelsiant. Atsiminkime, kad rūpes-čiai, kaip lovos spiruoklės: juo labiau judini, juo labiau linguoja.

(Tęsinys 5 pusl.)

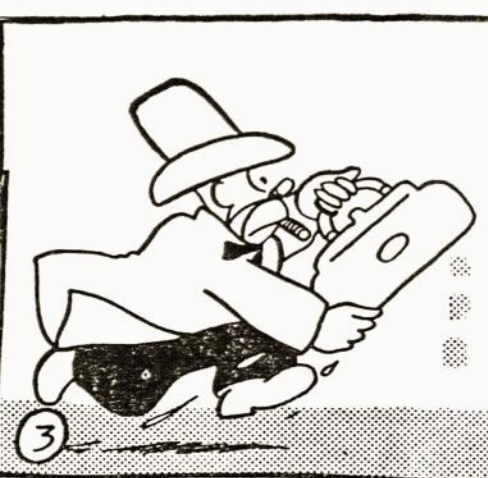
DIPUKŲ BIČIULIS

Į hostelį skuba
Ir butelį neša.
Dipukai juk mėgsta
Išgerti po lašą.

O jackau, nelaimė!
Štai sunkiasi žinias.
Aukštaičiai, žemaičiai
Vėl bus nusimine...

Bet laikas nelaukia.
Ir senis ne kvailas.
Jam likusio kiekio
Pasiutusiai gaila.

Nors gurkšnį nuneš jis
Antanui ar Simui.
O tad prasidės jau
Daina ir užimas.

IŠ MŪSU GYVENIMO

ISTEIGTAS VEDYBŲ BIURAS

Po daugelio pasisakymų spaudoje ir atskirais laikais dėl Vedybų Biuro, Centro Valdyba, apsvarsčiusi jo reikalingumą iš esmės ir nutarė Vedybų Biurą įsteigti.

Centro Valdyba mano, kad tuo būdu bus galima padėti sukurti lietuvišką šeimą ypač tiems, kurie nuošaliai, tarp svetimųjų gyvena ir neturi progos su lietuviais susitikti. Ne paslaptis, kad daugelis jaunimo, ypač iš seniau Britanijoje gyvenančių šeimų, sudaro šeimą ne su lietuviais ir dėl to dažniausiai galutinai iškrinta iš lietuviškos bendruomenės tarpo. V. Biuras kreipsis ir į kitas Britanijos lietuvių organizacijas, siūlydamas paraginti jaunimą sudaryti lietuviškas šeimas.

Vedybų Biuro pasisiekimas priklausys nuo visų, kurie į jį kreipsis. Prašoma į šį reikalą žiūrėti rimtai, sąžiningai suteikti reikalingas žinias. Čia neturėtų būti vietos juokams ir piktnaudžiavimui. Ir iš ko čia tektų juoktis? Iš to, kuris rimtai nori, vesti iš savos lietuviškos įstaigos, ar iš savęs?

Iš anksto pranešama, kad nebus tarpininkaujama tiems asmenims, kurie yra vedę ir nėra formaliai išsiskyrę arba kitos pusės mirties faktą įrodę, nežiūrint kur jų žmonos ar vyrai būtų.

V. Biuro vedėjų Centro Valdyba paskyrė patikimą asmenį. Visiško slaptumo išlaikymo sumetimais jo pavardė neskelbiama. Jis nepasirašinė V. Biuro raštuose; bus dedamas tam tikras antspaudas, kad ir tiems, kurie susirašinė, netektų varžytis. Vedėjas davė iškilmingą pasižadėjimą išlaikyti paslaptį. Jis yra tiesioginėje C. Valdybos pirmininko žinioje.

Susirašinėjimo ir k. išlaidoms dengti, nustatytas mokestis: 10 šilingų. Jį įmoka tik vyrai, moterys nuo mokėjimo atleidžiamos. Vedyboms įvykus, duodama laisva auka V. Biuro išlaidoms dengti.

Prašoma rašyti: Vedybų Biuras, 2, London Mews, London Street, London, W.2.

DĖL LIETUVIŲ KALBOS VADOVO

Apgailestaujame turėdami pranešti, kad Lietuvių Tremtinių Bendruomenės Centrinis Komitetas pakėlė Lietuviių Kalbos Vadovo prenumeratos kainą Britanijoje (naujiems ir jau užsimokėjusiems prenumeratoriams) iš 15/- iki 30/-. Kaina po knygos išleidimo pakelta iki 2 svarų. Kainos padvigubinimas, sakoma, buvo padarytas dėl to, kad L.K.V. turės žymiai didesnę apimtį, geresnį popierį ir geresnį viršelį. Visų prenumeratorius prašome iki birželio 15 d. mums pranešti, ar jie nori likti ir toliau prenumeratoriais, kuriuo atveju prašome prisiųsti papildomus 15/-. Nenorintiems likti prenumeratoriais bus gražinti jų jau įmokėti 15/-. Nauji prenumeratoriai dar irgi priimami. Atsi-prašome už šį nemalonumą, kuris įvyko ne dėl mūsų kaltės.

DBLS CENTRO VALDYBA

MOTINOS DIENA „ALSĖDŽIUOSE“

Gegužės 14 d. DBLS Alsager'io skyrius su-ruošė Motinos Dienos minėjimą. Šventė prasidėjo pamaldomis gražiai išpuoštoje stovyklos

Šiame, moderniaame gyvenime yra slobinų, kurie mums pastoja kelią į tikslą siekimą. Jie mūsų naktis paverčia nemigo naktimis, o dienas pripildo baime ir sielos skausmu. Vienas šitų slobinų yra ir baimės slobinas.

Juo nenusikratysite tol, kol jūsų pastangos neturės reikiamo efekto. Jis vienokia ar kitokia forma grįš iš jūsų pasijuokti ir jus kankinti. Baimės slobinas atstovauja kažką, ko mes nežinome. Bet jei išidrąsinsite su juo veidas į veidą susitikti, tas slobinas pasitrauks iš kelio.

Baimė yra branduolys ir visų rūpesčių šaknis. Kai šias šaknis išrausime ir pats augalas nuvys. Norėdami iš baimės išsivaduoti, neturime baimę vergauti. „Bailiai daug kartų miršta, bet narsuliai tik kartą“. Kančia, kuri ateis, baimės tironui į akis pažvelgus, mažmojis, palyginus su viso gyvenimo kančia.

Nesupraskite klaidingai. Aš netvirtinu, kad galite nusikratyti skausmais, juos ištyrę. Jūs tik galite panaikinti skausmo baimę ir tai jau labai didelis dalykas. Žinoma, kartais gyvenimas mums padiktuoja netikėtumų, kuriems mano suminėtos mintys negalėtų būti panaudotos. Jei gyvenimas jus įstums į tokią būklę, atsiminkite šį padavinį:

Kadaise vienas karalius išsikaldino savo žiede žodžius: „Net ir tai praeis“. Pačioje savo galybės viršūnėje, šimtams vergų vėduoklėmis mojuojant, karalius sakydavo: „Net ir tai praeis“. Vėliau tas valdovas nuvyko į kitą kraštą, kur skulptoriai savo darbais įamžino jo garbę ir galybę. Į tai pažvelgęs karalius sušnibždėjo: „Net ir tai praeis“.

Pagaliau, stabo žudomas, karalius pasiruošė mirti. Paskutinį kartą atsikvėpęs sušnibždėjo „Net ir tai praeis“.

Kokia gili filosofija. Nieko nėra pastovaus gyvenime. Viskas pračina. Džiaugsmas ir laimė užleidžia kelią liūdesiui ir skausmui. Gyvenimas amžinai keičiasi. Jūs patirsite jo sal-

koplyčioje. Pamaldas laikė kun. Pacevičius, kuris į koplyčią įvesdino gražiai papuoštus mokyklos vaikus ir jų mokyto. B. Jacevičienę. Pirmoji baltais drabuželiais pasirėdžiusi mažųjų pora (B. Gerdžiūnaitė ir A. Bilitavičius) nešė baltų ir raudonų gėlių vainiką, kurį padėjo prie iškilmingai papuošto altoriaus, žuvusioms, kenčiančioms motinoms pagerbti. Tokia naujovė susirinkusiems sukėlė didelio pasigėrėjimo, bet kartu ir liūdesio.

2 val. p.p. didžiojoje stovyklos salėje įvyko iškilmingas posėdis, o po to mokyklos ir kai kurių priešmokyklinio amžiaus vaikų atlikta programa.

Minėjimą atidarė Alsager'io skyr. pirm. O. Kairiūkštienė, visų pirma, kviesdama pagerbti mirusias ir žuvusias motinas, atsistojimu.

Į garbės prezidiumą buvo pakviesti: dvasios tėvas kun. B. Pacevičius, stovyklos Welfare Miss G. E. Hughes, kaip stovyklos visų motinų ir vaikų globėja ir kaip labai geras ir palankus mums žmogus. Kadangi mūsų stovykla — motinų stovykla, tai motinoms atstovauti garbės prezidiuman buvo pakviesta senesnioji karta, būtent senelės: Pocienė, Mozlierienė ir Viliuvienė. Jas Miss Hughes ir vaikai sveikino įteikdami baltų ir raudonų gėlių.

Kun. B. Pacevičius paskaitė įdomią ir tai dienai pritaikytą paskaitą. Iškilmingai daliai pasibaigus, prasidėjo programa. Mažųjų artistų buvo suvaidintas jautrus veikaliukas „Be mamytės“. Po to sekė plastiški šokiai. Jaunosios „balerinos“ spalvingais drabuželiais parėdytos darė malonų ir jaukų vaidą. Po šokių ir vėl liūdnas numeris, kuris privertė ir ne vieną apsiiverkti, būtent — montažiukas „Pavergtoji Lietuva“. „Lietuvos“ rolę atliko Irutė Naujokaitytė (12 m. amž.). Jos vaidinimą pagilino gaudžiai sudainuota rauda. Ji turi labai gilų ir švelnų balselį. Nušluostyti publikai riedančias ašaras, trys mažos šokėjos, linksmai sušoko „Čigonėlių“ šokį.

Protarpiais buvo deklamacijos. Visi eličiaš-čiai pritaikinti dienos progai. Ypatingą džiaugsmą sukėlė patys mažieji (3-4 metų) „deklamuotojai“.

Programos paruošimo darbą atliko mokyto. B. Jacevičienė. Ypatingos padėkos mokytoja susilaukė iš Welfares Miss Hughes. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Dėkingi tėvai įteikė mokyto. B. Jacevičienei ir pirm. O. Kairiūkštienei gėlių. St. V.

PRATĖSTAS ŽENKLELIO KONKURSAS

C. Valdybos kviesta komisija, susipažinusi su atsiųstais projektais, rado, kad nors jie kruopščiai ir skoningai padaryti, bet per daug detaliuoti, dėl to techniškai neįvykdomi. Dėl tos priežasties komisija negalėjo premijuoti nė vieno projekto ir pasiūlė konkursą pratęsti.

C. Valdyba komisijos siūlymą priėmė ir nutarė nario ženklio konkursą pratęsti iki 1950 m. birželio 25 dienos.

Konkurso sąlygos lieka tos pačios (tautinės spalvos, arba vytis arba raidės D.B.L.S. ar simbolių derinys). Konkurso dalyviai turi turėti galvoje, kad ženklelis bus ne didesnis, kaip pusės colio, todėl turėtų vengti sudėtingų piešinių.

Konkursą laimėjusiam bus išmokėta 5 svarų premija.

GRĮŽO D. BRITANIJOS LIETUVIAI MALDININKAI

Gegužės 23 d. grįžo D. Britanijos lietuvių maldininkų ekskursija iš Romos. Ekskursiją organizavo ir vadovavo Londono lietuvių parapijos klebonas kun. Sakevičius. Ekskursijoje dalyvavo 49 žmonės, jų tarpe ir trys kunigai. Ekskursija Romoje išbuvo penkias dienas ir dalyvavo Šventųjų Metų proga suruoštos iš-kilmės.

Be Romos, ekskursantai aplankė įvairias vietas Italijoje. Buvo nuvykę į Liurdą. Kelionė buvo gera. Iš viso kelionėje jie išbuvo 16 dienų. Kelione visi patenkinti. Grįžo kupini geriausių išpūdžių. P.

„R Ū T A“

Nottingham'o lietuvių choras ruošia

METINES — KONCERTĄ

kuris įvyks birželio 3 d., šeštadienį, 18 val. punktualiai, Sycamore Rd. Schools, up Woodborough Rd., lietuvių klubo patalpose. Vieta iš miesto centro pasiekiamą 31 autobusu. Po programos lietuviški šokiai. Gros džiazas.

Rengėjai

Bradforde bus didelis

ŠOKIŲ VAKARAS

gegužės 27 d., šeštadienį, 18 val. St. Marys Parish Church Hall, East Parade. Maloniai kviečiame visus lietuvius atsilankyti.

DBLS Bradforde skyr. valdyba

dumą ir kartėlį. Kiekviena diena jums atneš bandymų, supainiotų klausimų. Bet šitose, baimės ir rūpesčio valandose, nesąmoningai priminkite valdovo žodžius: „Net ir tai praeis“.

Murray Banks

KNYGOS, RAŠTAI

Lietuvos Istorija, redagavo A. Šapoka. „Pat-ria“ leidyklos leidinys. 1949 m., išleista tremtyje, Vokietijoje. 698 puslapiai teksto, 3 daugiaspalviai žemėlapiai, apie 400 iliustracijų, spauda ryški ir gera. Daugiaspalvis dail. V. K. Jonyno darbo knygos apšonas knygos įspūdinumą dar padidina. Knyga įrišta kietais viršeliais, kurie aptraukti žalia drobe. Viršelio pirmame puslapy ir nugarėlėje knygos vardas išspausstas aukso raidėmis. Knyga perspausdinta iš senojo knygos pirmojo leidinio ofsetiniu būdu, bet ji ne tik neblogesnė už tą leidimą, bet kai kuriais atžvilgiais, ypač jos iliustracijos, net geresnės.

Tai yra didžiausia lietuviška knyga, išleista po antrojo pasaulinio karo laisvajame pasauly. Jos egzemplioriai jau pasiekė D. Britaniją. Netrukus gaus ją užsiprenumeravusieji.

SPORTAS

ŠIS TAS APIE MŪSŲ STALO TENISO MEISTERĮ

Šių metų Anglijos lietuvių stalo teniso meisters B. Vilūnas savo sportiniu gyvenimu vertas didesnio paminėjimo, kaip trumpos žinutės apie pirmenybių laimėjimą, todėl ryžausi pabrėžti keletą žodžių.

Jei kuris mūsų sportininkas savo gyvenime turėjo prieš akis aštrią problemą dėl vienos ar kitos mėgiamos sporto šakos pasirinkimo, tai ypatingai sunkiai tai padaryti buvo Vilūnui.

Jau Neprikli. Lietuvoje dar tik 16-metis būdamas, Bronius pradeda garsėti Utenoje, kaip daug vilčių žadąs futbolininkas ir stalo tenisininkas. Šitos dvi šakos ir slenka ilgą laiką lygiagrečiai Vilūno gyvenime kliudydamos pilnam sportiniam išbujojimui.

Šitoks nepersilaūžęs Vilūnas kurį laiką reiki- kiasi ir Vokietijos stovyklose ir tik po Vokietijos Anglų zonos lietuvių stalo teniso pirmenybių (kur meisterio vardą laimėjo šių metų Vilūno oponentas finale — Piščikas), kuriose Vilūnas sukojavo nesekmingai (įsidėmėtina jauniems sportininkams — po pralaimėjimų), padaroma pagrindinis sprendimas — pasirenkama stalo tenisas. Likusioms sporto šakoms paskiriama tik tiek laiko, kiek reikalinga bendram fiziniam lavinimuisi. Nuo čia pradeda žengti tvirtai. Atvažiavęs 1947 m. Anglijon, apsigyvena Wol-verhamptone, kur priimamas į anglų „Forsum“ klubą, žaidžiantį I-je Divizijoje. Kiekvieną laisvą laiką praleidžia žaisdamas ar treniruojantis. Šiuo metu Vilūnas jau žaidžia Wolverhamptono miesto rinktinėje, ypatingai garsėdamas dvejete, paskutinėse miesto pirmenybėse laimėdamas dve-jete I-mą vietą ir taure.

Ir nenuostabu, kad miesto „Savoy“ kino di- rektoriaus pakviečiamas 3 vakarus duoti 10 minučių parod. Žaidimą tarpe kino seansų. Tai jis daro garsindamas lietuvių stalo teniso lygį tarpe tūkstančių Wolverhamptono miesto gy-ventojų.

Vilūno žaidimas? Abipusis. Visiškai neįma- noma pasakyti, ar jis geresnis gynyboj ar puolime. Abu panaudojami reikalui esant. Ypa-tingai aštrus „beack'antas“, labai primenąs buv. pasaulio meisterį Barną. Dar niekad neteko matyti, kad Vilūnas „atiduotų“ partiją. Kiek- vienom rumgtynėm jis sudeda viską, ką gali ir nenuleidžia rankų iki paskutinio taško. Jis žino, kad dar daug galima pasiekti, todėl iš kiek- vienos partijos stengiasi pasimokinti.

Garnys, dvisavaitinis šypsenos — informacijos lietuvių laikraštis. Sao Paulo, Brazil, 1950 m. kovo mėnuo. Vidutiniško dydžio, 12 pusl. paskiras num. 3 cruzeiros. Atsakingasis redaktori-rius Joao Vigelis. Adresas: Caixa Postal, 4089, Sao Paulo, Brazil.

Gausiai iliustruotas, gerą pradžią rodąs naujas humoro žurnalas, nors ir pasiskolinęs iš anuo- metinio satyros ir humoro žurnalo vardą, pasi-rodė Brazilijoje. Tai jau nebe pirmas anapus pusiaujo humoristinis lietuvių laikraštis. Tokia spauda, savo rūšies prabanga, dėl to jos gausė- jimas toli nuo tos vietos gyvenantiems ir vietos sąlygų nepažįstantiems gali būti aiškintinas tik tokia prasme: arba ten daug yra į jūmorą palin- kusių leidėjų arba skaitytojų, kurie dėl karšto klimato vėlytų geriau lengvesnę spaudą atsi- vėsino dēliai, kaip įprastinę. Rs.

Vilūnui šituo keliu einant, tikėsimės ateityje išgirsti apie jį kai ką daugiau, o dabar linkime jam geros sėkmės ir jaučiame, jog turime titulo vertą, Anglijos lietuvių stalo teniso meisterį.

V. Steponavičius

SKAUTISKUOJU KELIU

Į kai kurių Brolių ir Sesių užklausimus kaip vėl priklausyti lietuvių skautų šeimai, prane-šame:

Kiekvienam buv. skautui-ei visuomet yra atviras kelias sugrįžti į Skautų S-gą, lygiai, kaip ir nebuvusiam skautu-e yra toks pat kelias įstoti į ją. Skautavimas nėra priverstinas ar įkalba- mas. Tai yra savanoriškas pasiryžimas tarnauti Dievui, Tėvynei ir padėti artimui, vadovaujantis skautų įstatais.

Todėl visi, kas norėtų ar tai sugrįžti į Skautų S-gą, ar tai naujai įstoti, rašykite sktn. Spaliui, 13 West View, Hopwood Lane, Halifax.

Registracijos laikas į lietuvių skautų stovy-klą (liepos 8-16 d.) baigiasi. Paskutinis terminas birželio 15 d. Laiku neužsiregistravusiems nebus įmanoma stovyklauti, kadangi palapinių bus parūpinta tik tiek, kiek bus užsiregistravusių.

Registruokitės pas psktn. K. Vaitkevičių, 55 Byron St., Derby, pridėdant pašto orderį 10 šil., kaip dalį pinigų už maistą.

Lietuvių skautų uniformos yra tokios kaip buvo. Tik virš dešiniojo palaidinės kišenėlio, kur būdavo įrašomas tunto pavadinimas, dabar išsiuvinėjama didžiosiomis auksinės spalvos raidėmis „Lithuania“. Jaun. skautų-čių kakla- raikščiai raudoni, skautų-čių — geltoni.

Ar jau lanko Tave „Skautų Aidas“? Jei dar ne, „krapštyk“ 12 šil. ir netrukdamas užsipre- numeruok jį metams pas sktn. Vaitkevičių, 55 Byron St., Derby.

Birželio 25 d. DBLS Centrinis skyrius ruošia ekskursiją į Whipsnade Zoologijos sodą už Londono. Visus kviečiame dalyvauti. Smul- kesnės informacijos vėliau. Registruotis Centr. skyriuje, 2, London Mews, London St., W.2. arba pas Londono lietuvių kleboną.

Išnuomojamas lietuviams kambarys, 51 Beamsley Rd. Frizinghal, Bradford. Teirautis nuo 8 iki 19 val. lietuviškai: I. Whitehall, Lad. and Gents Tailor, 5 Albion Chambers, Hustlergate, Bradford. Tel. 25629.

J. RICHARDS (BUTCHERS) LTD.

UŽSAKYMUS PRAŠOMA SIŪSTI DIREKCIJOS VARDU

91-93, CHARTERHOUSE STREET, LONDON, E.C.1.

TELEFONAI: Valdybos — CLE 5877, siuntinių skyriaus — BER 3281.

Visų mūsų 27 paruoštųjų adresai nurodyti telefonų knygoje L—R 3815 psl.

D'DŽIAUSIAS ANGLIJOJE SIUNTINIŲ SKYRIUS pritaikytas šiame kr šte gyvenantiems kitašaliams patarnauti.

VISUOTINAI ŽINOMA PRODUKTU KOKYBĖ

ŠIĄ SAVAITĘ PASIŪLOME:

VIRTĖ, PRESUOTI LAŠINIAI	1 svaras	3/-
NAUJA KROKUVINĖ DEŠRA	1 "	5/6
SAUSA KAIMIŠKA DEŠRA	1 "	5/-
PRANCŪZIŠKA DEŠRA	1 "	4/6
LAŠININĖ DEŠRA	1 "	4/6
ŠVIEŽIA, RŪKYTA DEŠRA	1 "	4/-
ITALIŠKA KIAULIENA, 29 unc.	1 dėžė	4/6

KITI GAMINIAI IŠVARDINTI KAINARAŠČIUOSE

UŽSAKYDAMI PREKES, rašykite tiksliai ir aiškiai savo adresą, išvardinkite už- sakomus dalykus ir pridėkite prie užsakymo atitinkamos sumos pašto orderį.

ŽIURĖKITE: jei užsakymo suma yra mažesnė, kaip 60 šil., tai reikia pridėti persiuntimo išlaidoms 1/6. Jei užsakymas yra didesnis kaip 60 šil., tada persiuntimo išlaidas firma pamoka. Reikalaukite kainaraščių.

TURIME KAINARAŠČIŲ LIETUVIŲ KALBA.

PALYGINKITE MŪSŲ KAINAS

SU KITŲ KAINOMIS

UŽ PANAŠIUS PRODUKTUS

NAUJIENOS

* Sovietai smarkiu tempu steigia povandeninių laivų bazes. Viena tokia bazė yra Adrijos jūroje, Albanijai priklausančiojo saloje. Kitą pradėjo steigti Diomedo saloje, esančioje Beringo sąsiauryje, priešais Aliaską.

* Lenkų emigracijoje stipriai veikia sukomunistintos Lenkijos įtaka. Prieš jos agentus kovoti kai kuriose kolonijose lenkai sukūrė tam tikrus komitetus. Vienas toks komitetas susiorganizavęs ir D. Britanijoje, High Wycombe.

* Amerikos Exporto-Importo bankas davė Argentini 125 milij. paskolą.

* Vatikano bibliotekai sukako 500 metų. 1450 metais, tuoj po įsteigimo, ji turėjo 340 pergamentų rašytų knygų, o šiuo laiku joje yra per 800.000.

* Austrijos kunigas F. Jochym'as, kuris šventinamas į vyskupus buvo atsisakęs vyskupystės, įšventintas vyskupu, šv. Tėvui padarius intervenciją.

* Amerikos aviacijos vicemin. Stuart'as pareiškė, kad dirbamas tarpkontinentinis vairuojamas sviedinys, kuris galės pasiekti bet kurią žemėje vietą.

* Švedija rudenį pašauks 40.000 atsarginių karinio mokslo pratyboms.

* Londone, šv. Luko ligoninėje, maistu apsinuodiję mirė keturi žmonės. Tyrimai parodė, kad jie buvo pamaitinti sugedusia konservuota mėsa, sumaišyta su šviežia.

* Įžymiam Pietų Afrikos sąjungos veikėjui, maršalui Smuts'ui sukako 80 metų amžiaus. Kadangi jis yra parlamente opozicijos vadas, dėl to valdanti partija nesutiko, kad jo sukakčiai minėti būtų panaudotas krašto radijas.

* Vokietijoje, Ruro krašto vienoje anglių kasykloje įvyko sprogimas. Žuvo 71 žmogus ir apie 200 sužeista.

* D. Britanijoje pereitą savaitę panaikinta maisto normų punktai, pagal kuriuos buvo duodama maisto dalis. Dabar tas maistas bus be punktų, laisvai parduodamas.

* Jugoslavija ir Graikija užmezgė pilnus diplomatinius santykius, kurie buvo 1946 m. nutrukę. Jugoslavijos užs. reik. min. Kardel'is ta proga santykius su Graikija apibūdino vien žodžiu — taika.

* D. Britanijos karo ministeris Strachey's ir kolonijų ministeris Griffiths'as išvyko į Malajus susipažinti su ten esančia būkle, kilusia dėl komunistų bandų veikimo.

* Vakarų sąjungininkai vis dažniau pradėjo taikyti tas pačias priemones rusų pareigūnams, esantiems jų zonoje, kokias rusai taiko vakariečių pareigūnams rytinėje Vokietijoje. Neseniai rusai nedavė leidimo vakarų valstybių karinėms misijoms judėti ryt. Vokietijoje. Vakarų sąj. pareiškė, kad rusų misija negalės judėti jų zonoje be leidimo. Be leidimo važiuoti rusų misija amerikiečių zonoje buvo sulaikyta, bet po tardymo paleista.

* D. Britanijoje dirbamos naujos medžiagos patefono plokštelės. Jos bus nedūžtančios ir vieno šono muzika truks apie 28 minutes.

* Prisiekęs Hitlerio fotografas Hofman'as, nacių laikais savo fotografijomis „sukalęs“ 9 milijonų markių vertės turtelį. Prokuroras reikalauja konfiskuoti Hofman'o turtą ir atimti „profesoriaus“ titulą, kurį jam suteikęs Hitleris.

* Užsienio remiama komunistinių partizanų veikla Filipinuose didėja. Pastaruoju metu ten priskaitoma apie 20.000 ginkluotų partizanų. Filipinų ginkluotosios jėgos jau ketvirtį metų su partizanais kovoja, bet negali jų įveikti.

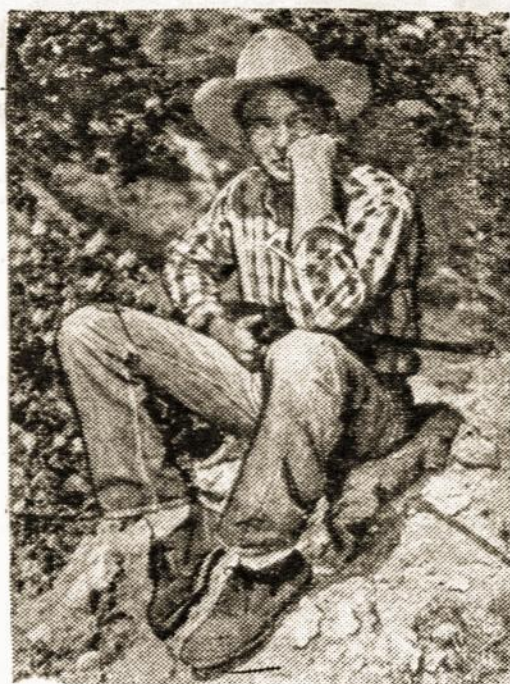
* Ką tik Londone įvyko keturių didžiųjų užs. reik. ministerių pavaduotojų posėdis, 255 iš eilės, taikos su Austrija sutarties projektui parengti. Ir šį kartą rusai vilkino sutarties parengimo darbus, keldami nieko bendra su sutartimi neturinčius klausimus, kaip Triesto klausimas. Vakarų valstybės, pamačiusios, kad tuo būdu šis klausimas negalės būti išspręstas nusistatė imtis žygių, kurie palengvintų Austrijai okupacijos našta.

* Burmos kariuomenė užėmė paskutinį didesniąją vietos komunistų miestą. Dėl to partizaninis karas Burmoje turės sumažėti. Prieš krašto valdžią ten kovoją komunistai yra suskildę į stalininkus ir trockininkus. Kovoja ir kareiviai, kurie kaip tautinė grupė, siekia sau nepriklausomybės.

* Švedų užs. reik. min. Under'as pareiškė, kad ryšium su švedų žvejų laivų sulaikymu Baltijos jūroje, švedai pareikalavę iš Rusijos atlyginti tais veiksmais padarytus švedų žvejams nuostolius ir įspėję rusus, kad ateity panašių veiksmų nekartotų.

* D. Britanijos užs. reik. min. p. Bevin'as, 69 m. amžiaus, atėinantis antradienį išvyksta vėl į ligoninę. Savo gydymą ligoninėje jis pertraukė geg. 4 d. norėdamas dalyvauti trijų užs. reik. ministerijų ir Atlanto pakto valstybių užs. reik. ministerių konferencijose.

* Į Britaniją atvykę Amerikos FBI pareigūnai tardė kalintį Dr. Fuchs'ą. Netrukus po tardymo Amerikoje buvo suimtas tulas Gold'as, kuris iš Fuchs'o gautas atominės paslapties perdavė rusams. Gold'as yra chemikas, dirbo Philadelphia ligoninės laboratorijoje. Jis yra 39 metų, naturalizuotas Amerikos pilietis, gimė Šveicarijoje. Jo tėvai buvę rusai.

Tai žmogus, kuris, kaip sakoma, nei vaidinti nei kalbėti moka, beveik jau ketvirtis šimtmečio yra populiariausias ir geriausiai atlyginamas Holivudo artistas. Jis yra Gary Cooper'is. Pirmą kartą filmoje jis pasirodė 1927 m. ir iki šiol dalyvavo 63 filmose, kurios davė 160 milijonų dolerių pajamų. Nors jis ir 48 metų, bet dar tebėra viena labiausia mėgiama Holivudo žvaigždė.

LAIŠKAI REDAKCIJAI

APIE UŽTEMIMUS IR P. KERMOŠKĄ

Turime ne vien saulės bei mėnulio užtemimus, bet, dažnai ir žmonelių proto.

Skačiau „B.L.“ tūlo Kermoškos laišką, dėl ko jis atsisako „B. Lietuvį“ skaityti. Rašo — per brangus, kad taip už 10-12 šil. metams, gal ir skaitytų ir, girdi, kol neatpigsias — neskaitysiąs.

Tam „neturtėliui“ aš pasiskubinu pagalbon aukodamas 10 šil. skirtumui tarp 10-12 ir 32 šil. išlyginti ir noriu, kad p. Kermoška dar 6 mėn. laikraštis būtų siuntinėjamas. To laiko, manau, pakaks, kad pastarasis susiprastų ir atsiverstų. Turiu vilties, kad p. Kermoška atsimers ir pamatys kiek daug pūdų jo apsiriktą sveriant tuos 32 šil. ir „Brit. Lietuvos“ mums nešamą naudą.

Gili užuojauta, p. Kermoška. Man net gėda dėl Tamstos.

A. Pundzevičius

Red. paaiškinimas. Tamstos, p. Pundzevičiaus ir p. Valterio nuosirdžių žodžių p. Kermoška nepaklausė, nesuprato jis nė Tamstos kilnios pastangos. Atsisakė ir Tamstos išrašytą laikraštį skaityti, nurodęs, kad tik tada sutiksiąs skaityti, kai už tą „užsiėmimą“ jam dar bus duotas vienas svaras grynais.

Šito p. Kermoškos žygio nevertinsime, nes už panašų dalyką p. K. Valteris jau kartą redaktorių gerokai „paobliavo“, bet negalima susilaikyti nepareiškus, kad tokių žmonių, kaip p. Kermoška, visuomenė negali remti.

Tamstos, p. Pundzevičiaus, pinigų negrąžinome, nes patikrinę savo archyvus, radome dar vieną asmenį, būtent p. E. Semašką, dėl panašių priežasčių atsisakiusį „B. Lietuvį“ skaityti. Dėl to atsiųstuosius pinigus panaudojome tam pačiam tikslui, kuriam juos Tamsta skyrei. Už juos siūsiame p. Semaškai laikraštį.

Už pinigus, o dar labiau už kilnaus tikslo siekiančią pastangą Tamstai didelė padėka.

FILATELIJA

PAŠTO ŽENKLŲ PARODA

Gegužės 6—13 d. Londone, Grosvenor House, įvyko pašto ženklų paroda. Tarp kitų pasaulio kraštų, buvo išstatyti ir Lietuvos oro pašto ženklai, vadinami suvenyrai ir atmainos — nukrypimai nuo originalo, arba per neapsižiūrėjimą išspausdinti su klaidomis. Tokių ženklų labai mažai pasitaiko, dėl to filatelijos rinkoj jie turi didelę vertę.

Lietuviškų pašto ženklų buvo išstatyta 20 albumo lapų, kurių 15 su ženklais ir 5 su suvenyriniais vokais. 3 vokai yra mūsų transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno ir F. Vaitkaus iš Naujorko į Kauną pargabenti.

Įdomu buvo pamatyti tokias retenybes, kurias tik kataloguose paminėtas galima rasti. Kai kurie ženklai gana brangūs, po £40—50 vertės.

Vitroinėje, kurioje buvo pašto ženklai, kabėjo toks užrašas: „Frame 850. Exhibited by Walter M. Eisin, M.D., U.S.A. Group „K“, Section „B2“ Class „I“. Lithuania Air Mails (one album): A selection showing essays and proofs; errors and varieties and flown covers“. V.V.

„BRITANIJOS LIETUVIS“ savaitinis laikraštis. Redaktorius — K. Obolėnas, leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, 2, London Mews, London St., London, W.2. REDAKCIJA raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. ADMINISTRACIJA: prenumeros kaina: D. Britanijoje — metams 32 šilingai, pusei metu — 17 1/2 šilingu, metu ketvirčiui — 9 šilingai. Užsieny: metams — 5 USA doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas. REDAKC. IR ADMIN. TELEF. AMB 6195.

Printed by: M. Caplin & Co. Press Ltd. 15, Dunheved North Road, Thornton Heath Surrey. Tel. THO 2727

SAVAITĖS IVYKIAI

(Tęsinys iš pirmo puslapio)

sių kraštų užs. reik. min. pavaduotojų. Naujojo organo tikslas bus vadovauti Atlanto pakto pasirašiusių valstybių ūkiniam pajėgumui ir gynybai. Komitetas savo būstinę turės Londone.

Visa spauda šią konferenciją, lygiai ir jos įsteigtąjį organą labai reikšmina, vadindama tai istorinės reikšmės įvykiu. Galimas dalykas, kad taip yra, bet iš paskelbtų konferencijos pranešimų apie svarstytus klausimus susidaro įspūdis, kad visas rūpestis yra skiriamas tik laisvų, dar bolševizmo nepavergtų kraštų laisvei apsaugoti, tuo tarpu apie pavergtųjų kraštų išvadavimą — nieko nekalbėta.

RYTŲ VOKIETIJOS POLICIJA GRESIA PASAULIO TAIKAI

Berlyne Amerikos teismas nuteisė 6 rytinės Vokietijos policininkus iki 2 metų kalėti už ginklų laikymą ir priklausymą tokiai karinei organizacijai, kuri Vokietiją okupuojančių sutartimi yra griežtai uždrausta. Sprendimą paskelbęs teisėjas pareiškė, kad rytinės Vokietijos policija yra tikra karinė organizacija, kurios nariai yra artilerija ir tankais ginkluoti ir mokeriai, kaip kareiviai. Tokia organizacija gresia pasaulio taikai.

Tuo pat laiku Berlyne, per radiją, kalbėdamas Dr. Schumacher'is pareiškė, kad rytinės Vokietijos vokiškoji policija yra raudonoji SS, dirbanti sovietams. Esą, sovietai nori jos skaičių padidinti iki 400.000.

Ryšium su šiais pareiškimais Amerika, D. Britanija ir Prancūzija įteikė Rusijai notas, kuriose reikalauja paleisti militarines vokiečių policijos pajėgas, kurių skaičius siekia 50.000, kurios yra ginkluotos kulkosvaidžiais, patrankomis, tankais ir kurios sudaro naujos vokiečių kariuomenės užuomazgą. Notose pabrėžiama, kad tokių formacijų organizavimas yra priešingas visiems sąjungininkų susitarimams.

TAIKOS GALIMYBĖS NEPADIDĖJO

Šveicarijos prezidentas Petitpierre pareiškė, kad per paskutinius keletą mėnesių taikos galimybių nepadidėjo, bet tai dar nereiškia, jog bet kuria akimirka karas gali kilti, arba kad jis yra galimas. Tol, kol nebus reikalingų taikai sąlygų, negalima išjungti karinio konflikto galimybė.

Neseniai paskelbtą vyriausybės kreipimąsi į namų šeimininkes, kad jos bet kuriai galimybei pasidarytų maisto atsargas, prezidentas paaiškino, kad „manome, jog kaip kiekvienas Šveicarijos pilietis yra kareivis ir savo namuose turi turėti šautuvą, taip ir kiekviena šeimininkė turi turėti savo atsargas. Krašto apsauga nėra vien tik vyriausybės ir kariuomenės uždavinys. Ji uždėda tam tikras pareigas ir kiekvienam vyrui bei moteriai.

RUSIJOS SATELITAI TEBEIZOLIUOJASI

Rusijos satelinčių valstybių „reikalavimų karas“ su vakarų valstybėmis, siekias pastarųjų diplomatinį atstovų sumažinimą tebesitęsia. Čekoslovakija ir Vengrija vėl reikalauja Britaniją ir Ameriką sumažinti jų atstovybių personalo skaičių tuose kraštuose. Vakarų valstybės į tokius reikalavimus atsiliepdavo panašiu būdu. Vadinasi, jei buvo reikalaujama kurių vakarų valstybių įstaigų uždaryti, tai tuo pačiu reikalauja ir Rusijos satelito įstaigų vakarų valstybėse uždaryti; jei prašyta kurių pareigūnų iš atstovybės atsaukti, tai panaši priemonė taikyta ir reikalaujančiam kraštui. Šituo būdu Rusijos satelitai siekia labiau nuo Vakarų izoliuotis.

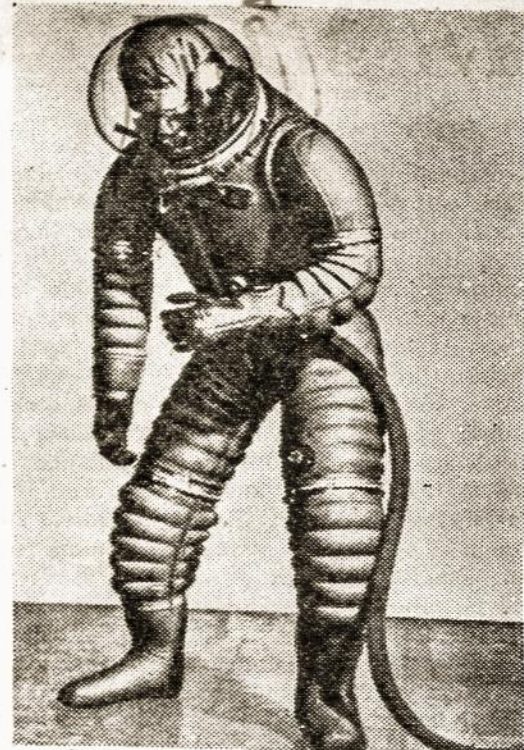
BRADLEY'S APIE RUSIJOS GRĖSMĘ

Gegužės 19 d. Amerikoje buvo minimos JAV ginkluotųjų pajėgų vienon vadovybės sąjungimo metinės. Ta proga įžymūs amerikiečiai pasakė bėgamajam momentui reikšmingas kalbas. Vyr. štabų komiteto pirm. gen. Bradley's savo kalboje pasakė, kad Rusija atominiu atžvilgiu šantažuoja. Galimas dalykas, po keleto metų, ji pajėgs suduoti naikinamąjį smūgį bet kurioj vietoj, kurią savo puolimui pasirinks. Ar turime į tokią grėsmę atsakymą — klausė generolas. Kartu su Atlanto pakto kraštais, turime pasiruošti taip, kad galėtume Europą apsaugoti nuo okupacijos grėsmės.

NAUJA TURKIJOS VYRIAUSYBĖ

Gegužės 23 d. naujasis Turkijos parlamentas rinko respublikos prezidentą. Prezidentu išrinktas Cevala Bajar'as, demokratinės partijos vadas. Buvęs Turkijos prezidentas Ismet Inonu's, perdavęs pareigas, pareiškė kuriam laikui išvyks į užsienį.

Naują Turkijos vyriausybę sudarė A. Menderes'as, užsienio reikalų ministeriu paskirtas Keuprulu's.

Šis keistas drabužis yra skirtas Amerikos lakūnams. Jis apsaugoja lakūną nuo žemo oro spaudimo. Dvidešimties kilometrų aukštyje oro spaudimas yra apie 10 kartų žemesnis, kaip žemės paviršiuje. Žinoma, tokiam aukštyje skrendą lėktuvai turi specialias kabinas, tačiau jei lakūnui priseina išsokti, tokiu atveju toks drabužis būtinai.

GALVOSUKIU KONKURAS

Norėdami suteikti skaitytojams laisvalaikio pramogą, skelbiam galvosukių sprendimo konkursą. Konkurso taisyklės:

1. Kiekvienas galvosukis vertinamas atatinamu taškų skaičiumi (nuo 1 iki 5), kurie užskaitomi teisingai išsprendusiam.
2. Galvosukių autoriai gauna dvigubą taškų skaičių.
3. Konkursas baigiamas dalyviui ar dalyviams surinkus 100 taškų.
4. Dalyvauti gali visi „B. Lietuvos“ skaitytojai.
5. Galvosukių sprendėjai, kartu su galvosukio sprendimu turi atsiųsti nevartotą 3 p. pašto ženklą.
6. Galvosukių sprendėjams skiriama £ 5.0.0 premija. Surinkus po 100 taškų keliems dalyviams, premija dalinama lygiomis dalimis.
7. Galvosukiai ir sprendimai adresuojami „B. Lietuvos“ Redakcijos Galvosukių skyriui.
8. Galvosukių sprendimai turi būti į Redakciją išsiųsti ne vėliau penktą nuo jų paskelbimo (laikraščio išleidimo data) dieną.

Galvosukis Nr. 1. (1 taškas)

- 1) Ž.—... Mažeikių apskr. miestelis.
- 2) E.—... Gobšas.
- 3) M. E. N. D. A. G. A. S. Lietuvos karalius.
- 4) A. D. O. L. A. Moters vardas.
- 5) I.—... Azijos valstybė.
- 6) T. E. A. I. S. S. Sportas.
- 7) E.—... Veiksmažodis.

Skaitant pirmąsias žodžių raides iš viršaus žemyn, gausim Lietuvos rašytojos vardą.

Brūkšnius pakeitę raidėmis ir pačiam sudėję iš viršaus žemyn prisiminsim tradicinę šventę, švenčiamą gegužės mėn.

Vikt. Vyt.

Manchester'io Lietuvių Sporto Klubas „Kovas“, dviejų metų suakties proga, gegužės 27 d. (Sekminių išvakarėse), rengia Cheethamhill, Cheethal Public Hall, įdomų ir linksmą KAUKIŲ VAKARĄ

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į mūsų vakarą. Pageidaujama gausiau dalyvauti su kaukėmis, nes bus skiriamos geriausios — premijos. Pradžia 17 val. Salė pasiekiamą iš Cannon St. už 2 p. autobusais: 4; 35; 59; 60; 62; 62x; 75.

Motina: — Matai, Vytuk, senelis sunkiai serga. Būk su juo švelnus ir stengkis suteikti jam džiaugsmo — pasakyk ką nors malonaus. Vytukas prieina prie senelio, žiūri su nuosirdžia užuojauta ir klausia: — Seneli, ar norėtum būti palaidotas su muzika?

* * *

— Ar laike narkozės nejautei pilvo piūvio? — Nejauchiai. Tik sapnavau išilaužimą.

Atostogininkai Paryžiuje: — Jonai, kaip bus prancūziškai „mano žmona manęs visai nesupranta?“